

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bulev Regele Feriand (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. — Sürgőnycim: Közlöny, Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 840, félévre 420, negyed-
évre 210, havonta 70 Lej.
Külföldre havonta 50 Lejél
több. —: Egyes szám 3 Lej.
Vasárnap 5 Lej. —: (Bucu-
restiben 50 bani felár.)
Hirdetések tarifa szerint —:

49-ik évfolyam, 16. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Péntek, 1933. január 20

Áldozati bárányok

A francia kormány, Boncour kabinetje, napok óta bukás előtt áll. A szimpatikus Chéron pénzügyminiszter ugyanis megállapította, hogy az államháztartás költségvetésében tíz milliárd franknyi hiány mutatkozik és ezért hozzájárított, hogy megfelelő javaslatokat dolgozzon ki a deficit eltüntetésére. Boncour ismételten kijelentette, hogy ezeket az úgynevezett „takarékosági javaslatokat” okvetlenül el kell fogadnia a parlamentnek, mert ezeknek elfogadásához köti a maga és kormánya sorsát. A miniszterelnöki kijelentést — úgy látszik — komolyan vették az ellenzéki pártok és alaposan nekifeküdtek, hogy megvizsgálják: mik is azok a bizonyos takarékosági törvényjavaslatok...?

A romániai olvasó bizonyára nem fog meglepődni, ha arra hívják fel figyelmét, hogy a francia pénzügyminiszter képzelőtehetsége sem kövérebb romániai kollégájánál. Monsieur Chéron is elsősorban a tisztviselői fizetések csökkentésére és az adónevek felemelésére gondolt már az első pillanatban és ilyirányú javaslatokat is terjesztett a parlament elé. Párisban azonban bekövetkezett az a nálunk szokatlan körülmény, hogy a parlament ellenzéki pártjai energikusan összefogtak az ilyen takarékosági program megvalósítása ellen és mivel az ellenzéki blokk elhatározása is megmásíthatatlanul és kérlelhetetlenül határozott, — a Boncour-kormány napjai kétségkívül megvannak számlálva.

Önkéntelenül is észre kell vennünk azonban azokat a párhuzamos jelenségeket, amelyek Franciaország és Románia benső pénzügyi politikájában kifejezésre jutnak. Mind a két ország győztesként került ki a világháborúból, nagy területi gyarapodással, új nyersanyag-bázisokkal gazdagabban. Ezzel szemben mit kell évről-évre tapasztalnunk? Ugy Franciaországban, mint Romániában az államháztartás egyre nagyobb nehézségekkel küzd, a kiadások egyre jobban nőnek és ezzel aránytalanul erősen fogynak a bevételek. Vannak, akik a világgazdasági válság fogalmának ismert spanyolfalát állítják a fenti problémák és kutatóik közé: ez az oka mindennek, a világválság. Ha el is fogadjuk ezt az elkoptatott argumentumot, — hol találhatunk magyarázatot arra, hogy a növekvő államháztartási deficitet úgy Franciaország, mint Románia pénzügyi vezetői mindig csak ugyanazzal a monoton módszerrel gondolják megoldani: a köztisztviselői javadalmazások csökkentésével és a közterhek növelésével? Nálunk rövid pár év óta ez már a negyedik köztisztviselői fizetés-redukció — de ugyancsak nálunk még egyszer sem akadt egy párt az ország közéletében, amelyik egyik sarkalatos programpontjául tűzte volna ki ennek a mindig csak áldozatra-szánt köztisztviselői fogyasztó-rétegnek a megvédelmezését. Nem hallottunk tizenkét év óta egy bátor felszólalást a parlamentben, amely rámutatott volna, hogy nem lehet az iparostól, a kereskedőtől, a szabadfoglalkozású osztályoktól, egyáltalán senkitől nagyobb adót igényelni ugyanakkor, amikor más oldalon a vevőiket, a rendelőiket, a vásárlóikat teszik fogyasztóképtelenné. Franciaországban ez a kísérlet — a legelső! — minden jel szerint Boncour miniszterelnöki és Chéron pénzügyminiszteri fauteuiljébe fog kerülni. A kormány tagjai buknak, de megmenekül millió meg millió francia köztisztviselői kisegisztencia. S lehet, hogy a francia ellenzéki politikuskok offenzívája mégis csak ki fogja csilolni a következő pénzügyminiszterrel azokat az intézkedéseket,

Tiltakoznak a tanítók a fizetésredukció ellen

Miniszterelnöki nyilatkozat Románia békés törekvéséről --- Ellenzéki hadjárat indul a kormány ellen --- Polémia a kisebbségi államtitkárság körül

Kulturális együttműködést és a kisebbségi törvény megalkotását követeli egy bucaresti-i lap

Bucurestiből jelentik: Heves sajtópolémia indult meg az ismét felállított kisebbségi államtitkárság körül. Az új Vaida-kormány újra életre hívta ezt a szervet, amelyet Maniu Gyula szüntette be és dr. Serban Mihály volt földművelésügyi államtitkár állította a kisebbségi ügyek élére. Az ügyvel kapcsolatosan az egyik bucaresti-i német napilap cikket írt, amelyben leszögezte, hogy a kisebbségek szemében Serban dr. szimpatikus politikus, azonban az államtitkárság élére mégis kisebbségi embert kellett volna állítani. A kisebbségi államtitkárság tulajdonképpen azt a célt szolgálja, hogy az ország kisebbségei teljes mértékben belekapcsolja az ország előrehaladását célzó munkába és a kormány bizalmát jelentette volna az a körülmény, hogy ennek az osztálynak élére kisebbségi polgárt neveznek ki. A német lap kijelenti, hogy a Vaida-kormány ezzel a kinevezéssel tévedést követett el és ezt a tévedést könnyen helyrehozhatja az az, hogy kisebbségi politikust állít az államtitkárság élére. A német lap cikke: több bucaresti-i lap leköszölte azzal, hogy a Vaida-kormány kinevezése rossz vért szült a kisebbségek körében.

A magyarságnak nem kell Brandsch Rudolf

A különböző cikkekre most megszólalt a kormányhoz közelálló Lupta is, amely kijelenti, hogy a kisebbségi államtitkárság nem tekinthető az ország kisebbségei valamelyik szervének, hanem egy közvetítő kapcsolatot a kormány és a kisebbségek között. Így tehát nem tartja feltétlenül szükségesnek azt, hogy kisebbségi politikus álljon az államtitkárság élén. A legutóbbi kisebbségi államtitkár: dr. Brandsch Rudolf — állapítja meg a lap — nem végezhet el kellően munkáját, mert egyrészt különböző kötelezettségei voltak saját pártjával szemben, másrészt pedig az ország magyarsága nem volt bizalommal működése iránt. Az eredmény az volt, hogy semmiféle fontosabb tevékenységet nem fejtett ki és ugyszólván feleslegessé vált a kisebbségi államtitkárság. Megállapítja a Lupta, hogy az államtitkárságnak gyakorlati, hasznos tevékenységet kell kifejtenie.

E célból állandó, szoros kapcsolatot kell fenntartania az ország összes kisebbségeivel, gondoskodnia kell arról, hogy az egyházi és iskolai szubvenciókat objektív és igazságos módon osszák szét és meg kell alkotnia a rég óta várt kisebbségi törvényt. A többségi nemzettel való megér-

tés előmozdítására pedig közös kulturális akciókat kell kezdeményeznie.

A magyarság a sajtópolémia nem szólt eddig bele, mert magyar-párti körökben tisztában vannak azzal, hogy az egyes német lapcikkek dr. Brandsch Rudolf államtitkársága érdekében íródtak. A magyar kisebbség — mint azt már számos esetben hangoztatta — teljes bizalmatlansággal viseltetik dr. Brandsch személye iránt, miután a volt államtitkár nem egy esetben bizonyította be ellenséges érzéseit a magyarsággal szemben. Figyelemre méltó az a felfogás, hogy

a kisebbségi államtitkárság élére kisebbségi polgárt kell állítani,

azonban ez esetben legalább is olyan joga van az ország magyarságának erre a helyre, mint annak a politikai frakciónak, amelynek élén dr. Brandsch Rudolf áll.

A tanítók éleshangu kiáltványa

A kormányhoz közel álló Lupta cikke objektív hangja miatt minden esetre elismerést keltett magyar-párti körökben, miután a Magyar Párt programján ugyanazok a pontok szerepelnek, amelyet a lap említ: a kisebbségi statutumok megalkotása és az egyházi és iskolai segélyek igazságos szétosztása.

A politikában egyelőre szélcsend uralkodik, az ellenzéki a parlament megnyitását várja, hogy nyomban megindítsa a Vaida-kormány ellen a támadások pergőtüzét. Elsősorban a liberális párt indul a közdelembe. A liberális párt parlamenti csoportja ma folytatta a politikai helyzet megvitatását a kormányválsággal és a kormányváltozással kapcsolatosan. A párt álláspontja szerint, a Vaida-kormány csupán folytatása a Maniu-kormányának, amely ellen folytatni fogják a harcot, minden kímélet nélkül és azzal az indoklással, hogy a kormánynak nincsen kellő tekintélye. A liberális párt akcióját Duce vezeti be a parlament megnyitása alkalmával, január 25-én, a kormányhoz intézendő interpellációval, amelyben a Maniu-kormány lemondása és a Vaida-kormány kinevezése tekintetében kér felvilágosítást. Valószínűnek tartják, hogy Lupu és Goga is részt vesznek a vitában. Elhatározta még a liberális párt, hogy sorozatos propaganda-gyűléseket fog tartani az ország területén.

A liberálisok mellett Averescu marsall is támadja az új kormányt. A marsall ma nyilatkozott az Adeverul munkatársának a kormányváltozásról. A marsall szerint ő már élet-

amelyek a köztisztviselők újabb anyagi megnyomorítása helyett a vámfalakat robbantja szét, a kartellek árdragítását törli le, felszabadítja az értékek forgalmát az egész vonalon és — így éri el célját, közvetett uton, az államháztartás deficit-mentesítését. Lehet kézenfekvő és könnyű megoldás a ki-

szolgáltatott köztisztviselői osztály újabb feláldoztatása, de a francia nemzet érdeke is úgy kívánja, hogy inkább vigye el a szimpatikus Chéron a politikai felejtés alvilági hajója, Chéron a pénzügyminiszteri székből, semmint a maga koncepciótlanságáért az ország nap-számait, a köztisztviselőket áldozza újra fel.

képtelennek nyilvánította az előző kormányt s a mostanit is annak tartja. *Maniu és Mihalache* nyilatkozatai ellentmondóak, sőt szemben állanak egymással. Ez a kormány is heterogén összetételű és olyanok ülnek benne, akik fontos elvi kérdésekben is homlokegyenest ellenkező nézetek vannak.

Mint előrelátható volt, a köztisztviselői fizetések újabb leszállítása nagy elkeseredést keltett az érdekeltek körében. A Tanítók Országos Szövetsége ma kiáltványt tett közzé Tomi elnök, kormányparti képviselő aláírásával. A kiáltvány tiltakozik a fizetésleszállítás ellen, ami súlyos csapás arra a tanítóságra, amely a legutóbbi években sokszor egyáltalában nem kapott fizetést. A kiáltvány kérdést intéz a kormányhoz, miért helyezi a tanítói kart a tisztikar és a bíróság mögé. Méltánytalannak és igazságtalannak tartja a fizetés-redukciós rendeletet, amely nem vet számot a mellékkörülményekkel, a családi állapottal. Energikusan tiltakozik a fizetésleszállítás ellen és követeli a rendelet visszavonását. A tanítóság mindig a törvényesség és a jog oldalán állott és ezúttal is az igazságot fogja megvédeni, ha teljes erejével sikraszáll a jogfosztó rendelet ellen.

Rádióelőadás

a román-orosz szerződésről

Most újra felszínre került a sokat vitatott román-orosz megneemtámadási szerződés ügye, még pedig egy orosz rádióelőadás nyomán. Az odesszai szovjet rádió leadóállomás ugyanis a napokban közvetítette Coienciu szovjet tábornok és A v a n c e s c o előadását, akik annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy

a Vaida-kormány uralma alatt sikerülni fog megkötni a román-orosz megneemtámadási szerződést.

Ma egyébként érdekes nyilatkozat hangzott el az új kormány programjáról. *Vaida-Voevod* Sándor dr. miniszterelnök ma nagyobb nyilatkozatot adott a párisi L'Intransigeant című lap munkatársának:

— A kormány — ugymond — az uralkodó bizalma folytán ugyanazt a programot hajtja végre, amit az előző kormány hirdetett.

Ugyanazt a béképolitikát követjük, együttműködést a volt szövetségesekkel és a kisantanttal és jóviszonyt a szomszédok-

kal. Sajnos azonban, hogy szomszédaink nem segítik a mi közvéleményünket és a sajátjukat sem abban, hogy a békére való készség erősödjék.

Belpolitikai tekintetben a költségvetés kiegyensúlyozása és a gazdasági élet normalizálása az első feladat. Ezért áldozatokat is kell hozni és ez indokolja meg a fizetésleszállítást. A kormány pontosan fizeti a tisztviselőket, akik azt mondják: Inkább kapjunk kevesebbet, de azt legalább pontosan kapjuk meg, ne úgy, mint az előző parlamenti rezsim alatt. Pénzügyi tekintetben a stabilitás megőrzése, a külföldi hitelezőkkel való megegyezés, a Népszövetséggel való együttműködés a nemzeti szuverenitás szempontjainak megővése mellett, — ez a leg-

fontosabb feladat. Remélem, hogy a most következő tárgyalások e tekintetben sikerre vezetnek.

— Ami Sándor Jugoszláv király látogatását illeti, — fejezte be nyilatkozatát a miniszterelnök — ez kizárólag családi jellegű, aminek nem szabad politikai hátteret tulajdonítani.

Maniu Gyula volt miniszterelnök ma délután fél 3-kor Sinaiban kihallgatáson jelent meg a király előtt. Az audiencia után a nemzeti-parasztpárti elnöke Kolozsvárra utazott.

Itt írjuk meg, hogy Vaida Sándor dr. miniszterelnök Dahlia Virgilt, a Patria volt felelős szerkesztőjét, a miniszterelnökségre, miniszteri igazgatónak nevezte ki.

A bolgár királyi keresztelő Olaszország balkáni politikájának kudarcat jelenti

Súlyos diplomáciai bonyodalom a keresztelő miatt. — Giovanna bolgár királyné be nem váltott ígérete

Rómából jelentik: Az olasz lapok nagy cikkekben foglalkoznak a bolgár királyi pár újszülött leánygyermekének pravoszláv rítus szerint történt megkeresztelésével, amely olasz politikai körökben nagy elkedvetlenedést keltett. Az olasz lapok cikkeikben sejtetik, hogy a bolgár királyleány pravoszláv hit szerint való megkeresztelése Olaszország balkáni politikájának kudarcát jelenti. A keresztelés ügye egyébként a hivatalos olasz politikai körök beavatkozása folytán súlyos diplomáciai ügyvé szelődik és minden valószínűség szerint következményeket von maga után.

Beszámoltunk arról, hogy XI. Pius pápa tiltakozását fejezte ki az újszülött bolgár királyleány pravoszláv hit szerint való megkeresztelése ellen. Az Osservatore Romano leközli Giovanna bolgár királyné házassága előtt tett írásbeli nyilatkozatát, amely szerint

születendő gyermekeit katolikus hitre keresztelteti és ebben a vallásban neveli is fel.

A pápa csak erre a kettős ígéretre volt hajlandó beleegyezni abba, hogy az olasz királyleány házasságot kössön Boris bolgár cárral. A bolgár királyné azonban semmit sem tett a király és a kormányférfiak akaratával szemben újszülött gyermeke megkeresztelésére vonatkozólag.

A szótai münicius visszahívása nagy feltűnést keltett egész Bulgáriában. A pápai nunciust azért hívták vissza, mert az eseményeket nem akadályozta meg, azonban ez nem annyira személyének dezavválása volt, mint a Vatikán élénk tiltakozása az ellen, hogy az olasz király unokáját pravoszláv rítus szerint keresztelték meg. Olasz politikai körök abban a tényben, hogy a bolgár király és a kormány tagjai a pravoszláv keresztelő mellett döntöttek, a szlavofil Pánbalkán-mozgalom eredményét látják és ezt úgy magyarázzák, hogy ha Boris király és a kormány az Olaszországgal szemben fennálló viszonyt barátságosabbá akarták volna tenni, a legjobb alkalom lett volna a királyleányt a katolikus hitre keresztelni.

Salerno, Európa ezer év előtti legrégibb orvosegyeteme

Irtá: WERNER SANDOR dr.

A családi tradíciók sebészei. — A monte-cassinói remete. — Minden orvosi tudások gyűjtőmedencéje. — Hippokrates és Galenus öröke. — Az első orvosdoktori diploma. — Salerno hanyatlása

Egy figyelemre méltó, megkapó gyakorlati ötlete volt a salerno iskolának az a megkapó rendelkezése, mely szerint az orvos- és természetudományok elmélyedése mellett, működési és tanítási teret engedett az Apenninek kisebb városaiiban működő azon híres orvosló családok fejének, akik eddig feltéve örökölt családi tradícióként művelték az akkor még nagy ritkaságba menő sebészeti beavatkozásokat; a hályog-, a kö- és a cservintéteket.

Aki a salerno orvosi iskolát a többi tudósok között mint Maurus, Urso, Sabbatai kimagasló tudásával, csodálatos éleslátásával, minden eddigi tudást felölelő egységesítő akaratával, a legnagyobb tekintélyre emelte kortársai és az utókor előtt, az a nagyszerű afrikai Konstantinus volt. Ez a hatalmas humanista elme Karthágóból származott és hihetetlen tudományszomjától üzetvén, nemcsak az arab, az ó-klasszikus görög és római kultur-helyeket, hanem a távol keleti izlam, perzsa és szaracén orvosi gócpontokat is végigvándorolta, nagy nélkülözések közepette. E helyeken szerzett orvosi tudásával, később Konstantinus Salernoban került, az uralkodó herceg háziorsosa lett és latin nyelvre fordítván összegezte tudását, nagy odaadással tanította azt a messze földről összesereglett

tudományszomjas orvostanulóknak. Hatalmas tapasztalatokon alapuló és kutatásokkal bővült megbecsülhetetlen kollektív munkájának, az „Antidotarium Salerni” nevet adta. Élete végén Konstantin mint szerzetes vonult vissza a közel Monte Cassinói hegyormon lévő bencés kolostorba és egy mindenfelől emelkedő gondolatnak élt csupán, másfél évtizeden keresztül, hogy összefoglalja, megőrizze és hiven átadja a tudást az utókor számára.

Meg kell jegyeznünk, hogy a salerno orvosi iskola, amely röviden elhunyt tündöklés után, csak két évszázaddal később is, Petrarca szonettjeiben, már mint valami mondai elképzelés élt, — nem azért birt az utókorra olyan nagy jelentőséggel, mert itt döntő fontosságú, önálló kutatások folytak, ámbár valószínű, hogy a tettem-bontás szükségessége itt vált törvénné először, mert ismerjük II. Henrik rendeletét, mely szerint időközönként egy kivégzett gonosztevő teteme állt az egyetem rendelkezésére, miáltal a tudomány haladása méltó lendületet tudjon venni. Salerno egyesegedül csakis azért végzett megbecsülhetetlen értékű munkát az utókor számára, mert Európa itt kapta meg kritikai szűrőn keresztül, egy nagy kollektív medencében összegyűjtve azokat az eredményeket, amelyeket a kutató emberi elme eleddig felfedezett.

Amit csak a távol-kelet: a kaldeusok, asszírok, az egyiptomiak, a klasszikus görög és római világ, a híres, fél millió tekercest magában foglaló könyvtáru alexandriai iskola, a nagyszerű arab tudás matematikában csillagászatban, orvostermészettudományokban ki-termelt, azt mind Salernon keresztül kapta meg felbecsülhetetlen örök kincs gyanánt a hamar felejtő, hálátlan Európa.

Ezer év előtt már hihetetlenül sok olyan ismeret volt felszínen, amely a mai tudás nél-

külözhetetlen, szilárd alapját vetette meg és sok olyan felfedezés is létezett amit később teljesen elfeledtek és csak a legutolsó modern kutató munka rekonstrukciója folytán ért vissza hozzánk, mint új tudás. Már Eristratosnál, a Kr. e. 300. év előtti alexandriai iskola vezető alakjánál, olvasunk az érzéstelenítésben végzett műtétek egész soráról, amikor később a salerno iskola által felvetett Mandragora gyökér kivonatát alkalmazták érzéstelenítő szer gyanánt. Valóban csodálatos, hogy a modern orvosi tudomány a hallatlan előnyöket feltáró műtéti érzéstelenítést csak a 19-ik század közepén vezette be, amikor Jackson és Morton angol orvosok először merték alkalmazni az aetherrel való érzéstelenítéses altatást.

Nagyban hibázott az utókor, amikor a klasszikus ó-kor legnagyobb orvosának és természetudósának, a római Galenusnak hihetetlen széles látókörü tanaival szemben, csökönyösen mindig csak azt a hibát hangoztatta, hogy ez a mérhetetlen zseni, akihez hasonló jelenség az orvostudományban sem előtte, sem utána nem volt és nem lesz, sohasem boncolt embert, mindig csak csirkét, disznót, vagy legföllebb emberszabásu majmot. Elhallgatta a késői kor azonban azt a csodálatos összhangot, amit Salerno meglátott az antik orvostudomány galenuszi magaslataiban, az az eszményi egységet amellyel Galenus a nedvek keringésének élet- és kórtanát állítja be világos logikával, az emberi életfolyamatok történéseinek gyupontjába. E tan, mely elveti a gázok „a pneumák” keringésének lehetetlen elméletét, nem más, mint a nedvek keringésének a tana: a „humoralpatologia”, — amely vakító sugárral világít hozzánkig, amikor a legmodernebb vérsavótani kutatásokban, a keringő vérnedv egyre jobban kibontakozó, bámulatos tulajdonságaiban Galenus éleslátá-

Egy évi börtönre ítélték Hock Jánost, akit ma éjszaka szabadlábra helyeztek

Izgalmas tárgyalás után éjfélkor hangzott el az ítélet — Az „arany száju plébános” drámai erejű védőbeszéde — „Csernoch János összetett kézzel könyörgött, fogadjam el a Nemzeti Tanács elnökségét”

Tíz vádpont alól felmentették Hock Jánost

Budapestről jelentik: Hatalmas érdeklődés megnyilatkozása mellett kezdtek el csütörtökön délelőtt Hock János ügyének tárgyalását. Már kilenc órakor csakis körülményes igazolási eljárás mellett lehetett bejutni a tárgyalóterembe, melynek elnöki székét Töreky elnök pontosan fél 10 órakor foglalta el. A szokásos formalitások elintézésének idejére megengedték Hocknak, öreg korára és betegességére való tekintettel, hogy ülve adhasson választ személyi adataira vonatkozó kérdésekre, melyek során kiderült, hogy 1859-ben született, római katolikus plébános, akit négy rendbeli, a magyar állam és nemzet megbecsülése ellen elkövetett bűncselekmények miatt helyeztek vád alá.

Izgalmas vita a vádpontok felett

Az elnök intézkedésére felolvasták annak a plakátnak szövegét, amelyet a Népszövetségi Ligához intéztek és amely Hock János, gróf Károlyi Mihály és Szende Pál aláírásaival jelent meg. Hock kijelenti, hogy

kényszerűségből, az akkori idők hangulatából kicolyólag került neve a plakát alá, melynek megállapításaihoz ma már nem járul hozzá.

Pacifista volt egész életében s most is a hűség nemzete iránt, valamint hazaszeretete hozta haza. Ennek tüztől elvakulva írta alá a plakátot.

Töreky: A memorandum stílusa és mentalitása egyezik az Ön akkor vallott mentalitásával.

sa kísért fel a késői nagy utódnak, Ehrlichnek a nagyszerű megállapításai, felfedezései és elgondolásai mélyén.

Salerno szállt sikra a hellén kultúra legnagyobb orvosának, Hippokratesnek nagy fejlettségű orvos-művészetéért is, amelynek segítségével el tudta érni, hogy elpusztultak a kalandos elképzelések és babonás fantáziák és elfoglalta helyüket a betegnek a betegágyánál való pontos megfigyelése, a praktikus észleleteken alapuló kezelés, az igaz tapasztalatokon alapuló, meggyőző orvosi tudás. Hippokrates Kr. e. 460-ban már kiterjedően alkalmazta és pontosan adagolta a legnagyobb jóvéleményképen, a fájdalom enyhítésére a máknedvet, az ópiumot. A nagy görög megfigyeléseit és módszereit Salerno örizte meg számunkra...

Két évszázadig tartott a salerno mündöklés, ameddig idefigyelt, idegazodott és innen várt testi, lelki gyógyulást az egész világ. Két évszázadon keresztül büszkén nevezte magát a salerno egyetem Hippokrates államának, „Civitas Hippocraticának”, amely idő alatt az itt kiállított okirat, az orvosi diplomák elseje, amely úgy hangzott, hogy: doctus in litteris salerniensis királyi udvarok kegyei-be segítette tekintélyének nagy súlyánál fogva, Aesculap világjáró papját. A csillag aztán lehunytt, az elcsendesült, nyugalmas salerno öbölbe mind ritkábban futottak be a gyógyulást kereső, beteg fejedelmek pompázatos gályái, az arany is elfordult Salernótól és elkövetkezett a tanok vándorlása: Nápoly, Bologna, majd Páris...

A salerno orvosiskola hatalmas bástyafalaiból ma már egy kicsiny kődarab sem jelzi az utókornak a rég letűnt hír és dicsőség egykori színhelyét.

(Vége.)

Hock: Mégsem egyeztem bele, hogy ezt a memorandumot a Bécsi Magyar Ujság nyilvánosságra hozza.

Hock János a tárgyalás kezdetén erősen észrevehető megindultsággal küzd, látható sápadtsága, kezei kissé remegnek, de egyre jobban visszanyeri rendes formáját.

Hock: Most már belátom, hogy akkoriban helytelenül cselekedtem...

Töreky: Az Ön mentalitása akkor is az volt, hogy az országot uralkodó osztályai tönkreteszik.

Hock: Belátom, Elnök ur, hogy nem volt igazunk. Az ország sorsát ma már biztosított-nak látom és értékelni tanultam a kormányzó ur nagy képességeit. Én az vagyok, aki mindenkor a szeretet elveit tartja szem előtt és akkoriban is, mikor mindezek történtek, a haza sorsa lebegett szemem előtt, csak a hazám javát akartam. Akkoriban az Elnök ur sem tehetett volna másként, mint ahogyan én cselekedtem...

Töreky erősen rendreutasítja Hockot a fenti kijelentésért, majd a kormányzósértési vádat vette elő.

Töreky: Ön azt írta: „A kormányzó romba döntötte az országot.”

Hock: Szerettem volna, ha kikapcsolják

„A politikai Hock János meghalt...”

Ismertetik Hocknak a Csikágói Magyar Tribune hasábjain írt cikkeit, amelyekben azt írja, hogy „Magyarország elátkozott ország”.

Töreky: Ön írta ezeket a cikkeket?

Hock: Elnök ur, az életemben vagy ötezer cikket írtam, 5000 szellemi gyermekemnek adtam életet és szórtam szét őket a nagyvilágban — honnan ismerhetném fel ma valamennyit?

Hock arról beszél, hogy

számos cikk jelent meg neve aláírásával, amelyeket nem ő írt.

Ezután az Emberi Jogok Ligájához intézett memorandumokra, az egyesület alapításában játszott szerepére terelődik a szó. Az elnök déli szünetet rendelt el, amelynek elmúltá után a tárgyalást délután 5 órakor folytatják. A bizonyítás kiegészítésének eljárása során dr. Nagy Vince védő jelentette be, hogy védené jóhiszeműségének bizonyítása érdekében számos külföldi tanu kihallgatását kérhetné, de csupán Vass János egykori miniszter kihallgatását kéri, aki jelen volt annál a történelmi pillanatnál, amikor Hock hivatalos minőségben is a kommunisták ellen nyilatkozott. Ugyanilyen kijelentéseket tett a józsefvárosi templomban, amelytől kezdve a kommunisták hivatalosan is figyeltetni kezdték. Végül is menekülni volt kénytelen. Nagy Vince dr. részletesen ismerteti Hock szerepét a soproni népszavazás alkalmából, ahol a soproni magyaroknak is azt ajánlotta, hogy csak a magyar kormány mellett szavazzon, mert ezzel is erősítik a magyarságot.

A védő bejelentései után Praeger dr. ügyész kezdett bele nagyszabású, gondos felépítésű vádbeszédébe. Vácolta azt a gyűlölet-tengert, amely Magyarországot körülvette a békeszerződések kötésének idején. Az ország ellenségeinek szolgálatokat tettek az emigránsok is. Mióta a gyűlölethirdetés már nem üzlet, azóta megkezdődött az emigránsok hazafelé szállingózása is. Az ügyész beszédének

emlék a cikknek ismertetését, hiszen fölösleges módon rontja a kormányzó ur tekintélyét...

Töreky (erélyesen): Az Ön piszkolódásai nem ronthatják a kormányzó ur tekintélyét. Ezek a cikkek azonban alkalmasok voltak arra, hogy az utódállamokba szakadt magyarság előtt diszkreditálják az államfőt. Országos gyilkosnak perszifálja, azt írja az országról, hogy itt nincs jogrend, csak zűrzavar...

Hock: Kecskemétről, ahol 12 évig voltam képviselő, egyre-másra érkeztek hozzám híveim levelei, amelyek Orgoványról, gyilkosságokról számoltak be...

Elnök ismerteti, hogy Hock egy másik cikkben Magyarország „katonai rémuralmáról” ír. Hock előadja, hogy mindenki előtt ismeretesek az akkori állapotok, amelyek békéseknek nem voltak nevezhetőek. Ő is ezek elől menekült Csernoch János akkori hercegprímás menlevelével külföldre, a kommunisták elől.

Hock: Azt írták rólam, hogy kétféle koronát tulajdonítottam el...

Töreky (feltűnően meleg hangon): Anyagi visszaélésekkel igazán nem gyanúsította soha senki Önt.

„A papoknak a nép bajaival is foglalkozniuk kell”

Az elnök a tulajdonképpen négy nagy vádpont tárgyalási anyagának ismertetésére zárt tárgyalást rendelt el, majd az ezt követő szünet elmúltával azokat a vádak kezdték tárgyalni, melyet ötrendbeli nemzetgyűléssel vádolják a hazatért emigráns plébánost. A Kaliforniai Magyarság című lapban köztársasági propagandát fejtett ki.

Hock: Az amerikai magyarok tagadhatatlanul köztársasági érzelműek, akik nem akarnak hallani sem a Habsburg-dinasztiáról. Véleményem szerint a papok nemcsak tulvilági menyország ígérgetésével tartoznak híveiknek, hanem a nép bajával is foglalkozniuk kell.

Töreky: Ha Ön az Istenadta tehetségét a haza javára fordította volna, sokkal többet használhatott volna az országnak, mint amennyit ártani tudott. Csodálatosképpen mégsem a kommunistákat támadta, hanem mindig Magyarországot.

további során rámutat arra a sajtóhadjáratra, amely szerves folyamánya volt a vádlott magyarellenes politikájának s amely a gyűlölet és gyalázkodás olyan fokát érte el, amelyre csak az 1919-beli emigráció volt képes.

Hock János ezen szavaknál idegesen megremeg. Az ügyész folytatja:

— Az emigránsok felvetették azt a szokást, hogy Kossuthral, Rákóczyval azonosítják magukat, akik pedig soha egyetlen hazafiátlan szót sem ejtettek el. A Hatvany ítélet megmutatta, mi volt a célja ezeknek az emigránsoknak: felhívás arra, hogy a külföld lépjen fel Magyarországot ellen. Hock János midőn októberben elindult, csatlakozott az emigránsokhoz, akikkel mindvégig kitartott.

Az ügyész vádbeszéde

Az ügyész ezután vádbeszédében elmondotta, hogy a külföld előtt Hock János úgy festette le az akkori helyzetet, hogy valóságos rémuralom van Magyarországon és állami segédlettel ütik agyon a zsidókat pénzükért. A magyar kormány irregionális csapatokkal tartott diktatúrát, stb. Az ügyész kifejtette, hogy mindezzel a magyar lakosság hazafias érzéseit akarta elidegeníteni, majd 11 rendbeli nemzetragalmazásért szigorú elítélését kérte. Bűnös...

CORSO-MOZGO mai műsora!

AZ ÜLDÖZŐ! (Drauigaenger)

Hans Aibers, Eggerth Mária

Berlin, Bécs, Budapest nagy filmszenzációja pompás slágerzenével.

Közkíváncsra rövidesen:

KADETTKISASSZONY!

(Liebeskommando).

Jön: POST-RESTANT 202!

Hallo, Itt szerelem).

nek mondotta Hock Jánost az Emberi Jogokat Védő Liga megalakításában és kérte, hogy a bíróság ebben is mondja ki a bűnösségét. Bevezetésül az „Európa liszkös sebének” kitélt használata az ügyész, mint annak dokumentumát, hogy Hock János, aki így nevezte hazáját példás büntetést érdemel, annál is inkább, mert az általa képviselt uralmat akarta visszaállítani. A vádlott papi multja részvétet ébreszthet egyesekben, de a nehéz helyzetben lévő Magyarországot külföldről támadta, azt állítva jobbedmagával, hogy az nem kultúrment. Hockot „aranyzáru pap”-nak nevezték hível, — mondotta az ügyész — de hogyan tudja akkor papi lelkiismerete összeegyeztetni elhangzott kijelentéseit, szívének szavával.

A Habsburgok ellensége

A vádbeszéd elhangzása után dr. Nagy Vince védő emelkedett szólásra. Felsorolta vádbeszéde elején mindazokat az emigránsokat, akiket a honvágy hazahozott.

Hock János szintén hazajött, — mondotta — ha bűnös, úgy bűnhődjék. Ha büntetlen, úgy engedjék meg neki, hogy hátralévő napjait hazájában töltsen el.

A védő maga is hozzájárult a vádpontokhoz és nem helyeselte, hogy Hock János külhatalmat akart Magyarországra hozni. Azonban a vádirat is csupán három cikket inkriminál Hock János beszédeiről megjelent sajtótermékek közül. Leginkább a csikágói Magyar Tribune cikkét inkriminálták. Hock beszédéből egyet in contumaciam ítélték el s ez is csupán vétség címén került tárgyalásra. Az így fellebbezés miatt jelenleg a Táblánál van. Az Interparlamentáris Uniónak beadott memorandumban Hock János leszögezte, hogy

az Interparlamentáris Unió már a békében is öreg urak csacska gagyogása volt, tehát nem döntő fórum.

A védő ezután megállapítja, hogy Hock Jánosnak 100 megjelent cikkéből csupán háromat inkrimináltak és kijelenti, hogy védenca kaliforniai beszédei sem úgy hangzottak el, ahogyan a lapokban megjelent beszámolók leírják. Mindezt bizonyítani lehetetlen. A védő végül kiemeli Hock János 50 esztendő közéleti pályafutását és papi működéséről elmondja, hogy hível valósággal bálványozták és beszédét nemcsak a tipográfusok asszonyok, de komoly, sőt hitetlen férfiak is szívesen hallgatták. Ezután Nagy Vince dr. az összeomlás időszakával foglalkozik, mire Töreky elnök közbeszól:

— Felesleges a fejtegetés, hiszen az ügyészség ebben a pontban nem emelt vádat.

Hock János int védőjének, hogy hagyja abba beszédének ezt a részét.

A védő ezután rátér arra, hogy az államfő bírálata nem azonosítható a nemzet megrágalmazásával, miért is kéri védenének felmentését, vagy a per elavulásának kimondását.

Ezután Hock János az utolsó szó jogán emelkedett szólásra. Remegő hangon, általános figyelem közepette mondotta el, hogy *mielőtt belépett a tárgyaló-terembe, imádkozott azért, hogy türelmes szívvel viselhesse el az esetleges megaláztatást.*

— A politikai Hock János meghalt s csak az Urnak megaláztatott szegény szolgája maradt meg... Sebesüléseit takargatja, hogy leélhesse hátralévő napjait.

Lesújtó vélemény

az Interparlamentáris Unióról

Az ősz pap beszédének ezen részénél remegő kezekkel megragadta a korlátot, amely a bíróság emelvényétől választotta el és így kiáltott:

— *Nem akarom megtagadni a multat, de sok küzdelem, sok csalódás ért! Hock János hangja itt elcsuklik és így folytatja: — Soha hazám ellen nem vetkeztem, mint jó hazafi és katolikus érzelmű ember jöttem haza. Küzdelmes életem után közeledem a sirhoz és miént a magyar paraszt mondja:*

„Már bealkonyodott a napom, még csupán nem harangoztak be nekem...” Összetört cserép vagyok... Alázattal átkulcsolom az Ur lábát... Nem érzem magam bűnösnek!...

És ha bűnösnek érzem volna magam, itélkeztem volna magam felett és az ítélet végére is hajtottam volna! A hosszú szenvedés erős jellemekeket nevel...

Hock János beszédének további során elmondotta, hogy miért vállalta el a Nemzeti Tanács elnökségét: — Éreztem, hogy keresztény hitemmel mérsékletet vihetek bele a nemzettanács munkájába és visszatartólag örködhetem...

Főpásztorom összetett kézzel könyörgött nekem, hogy vállaljam el az elnökséget. Csernochhoz mentem, aki összekulcsolt kézzel kért, hogy fogadjam el a Nemzeti Tanács elnökségét, miután ezzel biztosítva lesz az egyház mérséklő befolyása...

Tudtam, hogy ezzel a kerekék közé, a pizkos áradatba vetem magamat, de láttam, hogy sorsom nem kerülhetem el... Elvállaltam.

Az ősz Hock János hangja itt erőteljesen, meggyőződéssel csengett és elmondta, hogy gyermekkorában tudta meg, hogy *apját a Neu-Gebäudeban az osztrák fegyverek gyűlték meg.* Majd tragikus színekkel ecsetelte az osztrák katonák házkutatását Noszlopi-i lakásukban. A lakást felforgatták, az irattárat feldúlták és a gyermek Hock János szemében mindez a legborzalmasabb rombolás képét mutatta.

— Térdre esve, kiáltva kérdeztem anyámat: „Hát engedi mindezt az Isten?” Anyám csendesen, lehajtott fejjel így felelt: „Isten nem, de a császár igen...”

A hatásos beszéd további során Hock János

Elhangzik az ítélet...

Romániai Időszámítás szerint éjjelkor, végsőként feszített izgalom közepette hirdette ki a bíróság az ítéletet.

A bíróság ítéletében bűnösnek mondotta ki Hock Jánost az 1921. évi III. törvénybe ütköző büncselekményért. Az elkövetett bűntett miatt a 92. paragrafus figyelembevételével, 1 évi börtönre és 10 évi hivatalvesztésre ítélték.

A hétnapos fogságot a bíróság betudta a bűntetésbe. Elrendelték ezenkívül, hogy az egyházi hatóságokkal tudassák az ítéletet.

A 10 rendbeli nemzetgyalázás vádja alól felmentették, csupán a Bécsi Magyar Ujságban megjelent, az Interparlamentáris Unióhoz írt tézett memorandumja miatt mondták ki bűnösségét.

Hock János állva hallgatta végig az ítéletet, valamint annak terjedelmes indokolását, amelynek elhangzásakor láthatólag megkönnyebbült. Az ítéletet örömmel fogadta. A védő az ítélet ellen fellebbezést jelentett be, valamint

A bíróság szabadlábra helyezte,

az ügyészség újból letartóztatta Fortu professzort

Izgalmas demonstráció a fővárosban -- Tiltakozó gyűlés az egyetem előtt

Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése: A fővárosban egész napon át nagy izgalom uralkodott Fortu professzor letartóztatása miatt. Az izgalomra való tekintettel a Tábla elhatározta, hogy ma tárgyalta le a felség sértésért letartóztatott egyetemi tanár ügyét, péntek helyett, mint ahogyan eredetileg tervbe vették. A bucaresti-i tanárok szolidaritásuk jeléül, ma tüntető gyűlést szerveztek és az utolsó percig az volt a helyzet, hogy a kormány betiltja a gyűlést, valamint a tervezett felvonulást. Főképpen attól tartottak kormánykörökben, hogy a gyűlésen a fizetésredukció ügye is szóba kerül. Később azonban mégis engedélyezték a tiltakozó gyűlést, amelyet déli egy órakor tartottak meg, az egyetem előtt. A gyűlésen a feloszlátott Polgári Blokk tagjai, a tanárok, valamint egyetemi hallgatók vettek részt. A szónokok tiltakoztak a letartóztatás ellen és kijelentették, hogy Fortu professzor ártatlan, mert mindig a békét propagálta.

A gyűlés után a tüntető menet végigvonult a Calea Victoriei-n, egészen a fogházig, ahol azonban már erős karhatalom örködött. A gyűlés kapcsán a rendőrség ugyanis állandó

nos elmondja, hogy az iskolában megtanították arra, mi a hazaszeretet.

— *Buzgó gyűlölettel éltem belé magam az aradi 13 vértanu szörnyű sorsába és ekkor lettem a Habsburgok örök ellenségévé.* Ez megindokolja, hogy miért harcoltam mindig hazám függetlenségéért! Egész életemben mindent feláldoztam az eszetekért, a nyomorultakért...

„Száradjon el a jobb kezem...”

Hock János ezután az ifjuságról beszél és egy jobb jövőt kíván az új nemzedékeknek, majd így folytatja:

— *Nem a megélhetésemért jöttem haza, hiszen bárhol, Afrikában vagy Ázsia misszionárius kolostoraiban megkereshettem volna kenyyeremet, csak a honvágy hozott haza...* 1918-ban kötelességemet teljesítettem és októberben nem forradalom, hanem összeomlás volt! — hangoztatja Hock János és elmondja, hogy mindig kész volt kivenni részét a nemzet boldogulására kifejtendő munkában. Végül felemelt hangon a következő hasonlat tal fejezte be nagy hatást keltett beszédét:

— *Száradjon el jobbkezem, tapadjon nyelvem az inyemhez, ha telemelem ellened Jeruzsálem, szent hazám!...*

Végül megköszönte Töreky elnöknek és a bíróságnak türelmét, amellyel végighallgatták hosszabb beszédét és kimerülten roskadt le a vádlottak padjára. Az utolsó mondatoknál testét zokogás rázta meg.

védenca szabadlábra helyezését kérte, ami ellen az ügyészség nem emelt kifogást. Eszerint Hock Jánost még az éjszaka folyamán szabadlábra helyezték.

Megéljenezték a bíróságot

Hock János védője a szabadlábra helyezés iránti kérelmet azzal indokolta meg, hogy miután a hercegprimás latinnyelvű igazolása szerint

Hock János az esztergomi egyházmegye rendes lelkésze, így tehát megélhetése biztosítva van, ezenkívül magától jött haza, lakása van, mert a Nazarista-rendház vendége. Így szökésétől tartani nem kell.

A szabadlábra helyezést az ügyész ellenezte, mire a bíróság rövid tanácskozás után elrendelte Hock János szabadlábra helyezését. A nagyszámu hallgatóság Töreky tanácselnököt megéljenezte, mire az halk szavakkal így utasította rendre a közönséget:

— *Tartózkodjanak kérem a tetszésnyilvánításoktól.*

készenlétben állott.

a törvényszék épületét hatszáz fünyi csendőrség vette körül és senkit sem engedett az épületbe.

A rendőrprefektúra előtt viszont készenlétben állottak a rendőrségi teherautók, hogy a tüntetés elfajulása esetén a helyszínre szállíthassák a rendőröket. A tüntetést egy ideig a karhatalom némán tűrte, majd ezután feloszlotta a tömeget, ami nem ment teljesen csendben. A törvényszék épületébe a demonstráció miatt senkit sem engedtek be, úgy, hogy a mára kitűzött tárgyalásokat hivatalból el kellett halasztani. Miközben az uccán nagy izgalom uralkodott, a bírósági épületben tárgyalták Fortu professzor ügyét. A legkiválóbb fővárosi jogászok védtek a professzort és kihangsúlyozták, hogy letartóztatására semmiféle ok sem volt. Hosszas tárgyalás után, a táblai vádtanács helyt adott a fellebbezésnek és elrendelte Fortu szabadlábra helyezését.

Mielőtt azonban végrehajtották volna a táblai határozatot, az ügyészség újabb letartóztatási végzést hozott és ismét ki-hirdette Fortu előtt az őrizetbevételt.

H I R E K

Gépirókisasszonyok

Kilenc óra előtt néhány perccel hat. egyszerűen öltözött hölgy érkezik mindennap a londoni Buckingham-palota elé. Felmennek egy terembe. Pontot foglalnak hat asztalka előtt és várakoznak. Pontosan 9 órakor megszólal egy gong. megjelentek a teremben néhány uriember és kezdetét veszi a munka. A hat hölgy az angol királyi pár gépirókisasszonya.

A kisasszonyok karácsonyra briliáns brostűt kaptak a királyné monogramjával és György királynak aláírásával ellátott fényképét. Azután egy gyűrűt, aranyceruzát és egy cigarettatárcát kaptak. A hat kisasszony a királyi család golipályáján játszhat délutánonként, ami a legnagyobb kiemeltetés számukra. Hatvan esztendő óta időkön nyugalomra kerülnek, nagy nyugdíjjal. Ha időkön férjhezmennek, értékes nászajándékot kapnak. De ez nagyon ritkán fordul elő. Az angol király gépirókisasszonyai olyan büszkék állásukra, hogy azt nem cserélik fel egy férjre.

Ilyen gépirókisasszonyok is vannak. És vannak olyanok is, akik idő előtt megvénülnek az állam szolgálatában. Nem mennek férjhez, mert nincs kihez. Magányos életet élnek és csak hirtelen szobában, ahol életüket élték, töltenek a felelőtlen: vajon mi lesz? Nem jön valami váratlan, valami rettenetes?

És amikor sok esztendő becsületben legélték az állam szolgálatában, jön a váratlan és rettenetes: mindazok a gépirók elbocsátatnak az állam szolgálatából, akiknek végzettsége nem felel meg a napidiasok számára előírt iskolai végzettségnek.

Hat kisasszony kopog az írógépén és ezért briliáns brosst kap, nyugdíjat és nászajándékot sokezer meg ugyanugy kopog, ugyanolyan gépen, ugyanolyan sebesen és egy szép napon kidöri, hogy végzettsége nem elegendő ehhez a munkához.

Ha fordítva lenne, talán meg sem ütközne rajta az ember. Ha sokezer kisasszony kopogna az angol királynak és hat szerencsétlen társuk maradna egy szép napon kenyér nélkül. De így oly nagy az ellentét. És olyan szomorú...

— **IDŐPROGNÓZIS:** Északi szelekkel hidegebb idő, havazás és hóvadás várhatók.

— **Uj magyar külügyi sajtófőnök** Budapesti jelentik: Dr. Mengele Ferenc külügyminiszteri osztálytanácsos, az új magyar külügyi sajtófőnök a közelmúlt napokban foglalta el hivatalát. Az új magyar sajtófőnök ebből az alkalomból hangsúlyozta, hogy elődjének, gróf Csáky Istvánnak helyén gondja lesz rá, hogy a másfél évtizede önálló államisággal rendelkező magyar államot a külföld az igazság fényében ismerje meg.

— **Az aradi házadó kivétő bizottság munkája.** E hó 20-án, pénteken az alábbi üccakod: 3. sz. sz. Bogdan Voivod. 4. sz. Doinei és V. Paguba. 5. sz. T. Muresianu és T. Vladimirescu. 6. sz. Bratianu (Weitzer-u.). 7. sz. Theodores és Traian-Uccak. 8. sz. Sarmisgethura.

— **Az aradmegyei nemzeti-parasztpárti tagozat új alelnököt választott.** A nemzeti-parasztpárt aradmegyei tagozatának végrehajtó-bizottsága csütörtökön délelőtti ülést tartott, amelyen Pop C. István kamarai elnök, a megyei tagozat elnökének vezetésével a benső ügyeket tárgyaltak. A tagozat Maioreseu József halálával megüresedett alelnöki székre Omescu Corneli aradi gyógyszerészt választotta meg.

— **Sztrájkok a bucaresti-i iógászok** Bucarestből jelentik: A fővárosi egyetem jogi fakultásának diákjai ma reggel sztrájkba léptek. A sztrájk oka az, hogy a diákoknak a vizsgadíjak leszállítása iránt beadott kérvényét elutasították.

— **Kettészakadt a bucaresti—temesvári gyorsvonat** Bucarestből jelentik: A temesvári 16. számú gyorsvonat ma éjszaka Bals állomás előtt erős fékezés után hirtelen kettészakadt. A balt azonnal észrevették és nyomban rendbehozták a szerelvényt. A gyorsvonat fél órással késéssel folytatta útját.

— **Meghalt a régi királyságban egy 107 éves matróna.** Bucarestből jelentik: Marga községben ma meghalt Marin Margin matróna, aki 107 évet élt. Hozzá tartozói szerint a szokásosan kort megért asszony sohasem volt beteg, azonban életétől kezdve haláláig valóságban élte le életét.

— **Betörés Aradon.** Radnay Oszkárné Strada Bucur (Főtűs-ucca) 4. szám alatti lakos ma délelőtti ismeretlen tettesek ellen, akik behatoltak pincéjébe, ahonnan különböző holmikat loptak el. A betörők kézrekerítésére bevezették a nyomozást.

Kétmilliós per az Aradi Polgári Jótékony Egyesület ellen

Háromszáznyolcvan pert tárgyal le az aradi járásbíró. — Pénteken tárgyalják az első ötven keresetet

Több száz aradi kisiparos várja nagy érdeklődéssel az aradi járásbírósa holnapi döntését, amelyet az Aradi Polgári Jótékony Egyesület volt kiházasítási csoportja elleni perek hoz. Az Aradi Közlöny annakidején névben dr. Pop Sándor ügyvéd feljelentést tett az egyesület ellen, azonkívül polgári perket tett folyamatba, hogy a már megszűnt kiházasítási csoport tagsági díjait fizesse vissza. A kereset indoklása szerint a kiházasítási csoportnak egyáltalában nem volt joga megalkulni, nem szerezt meg a jogi személyiséget, majd pedig jogtalanul adta át a kiházasítási csoportba tartozó tagokat egy nemlétező

— **Amnesztia egy öt évvel ezelőtti történet** börtön ügyében. Pusztai József és Pusztai János vadász, valamint Bakos Pál simonyifalvi lakos állott ma a bíróság előtt, azzal vádolva, hogy öt évvel ezelőtti betörtek a volt Tisza Kálmán-uradalom raktárába, ahonnan különböző gazdasági származékokat vittek el. Az aradi törvényszék második szekciója megállapította, hogy vétséget követtek el, amely amnesztia alá esik.

— **Nyolc hónap — libalopásért.** Bozsgán Florea és fia, Onega Florea és fia kisjenői parasztlakos néhány hónappal ezelőtti lopásokért Stănescu József zserind gazda tanyájáról. A libákat eladták, azonban a károsult feljelentésére előtértek a tolvajokat, akik ma állottak a bíróság előtt. Id. Onega nyolc hónap börtönt, fia, valamint a két Bozsga Florea hat-hat havi börtönt kapott.

Modern matematika

Tanár: Az egyik motoros száz kilométeres sebességgel halad, a másik százhuszonötöt. Az út ötszáz kilométer. Mondd meg fiam, hol találkozik a kettő?

Diák: A kórházban, tanár ur.

— **Az Astra-gyár tisztviselőinek adománya** a munkanélkülieknek. Az aradi Astra-gyár igazgatósága ma átiratban értesítette Aradváros vezetését, hogy a városi munkanélküli segélyakció céljaira a gyár tisztviselői, munkásai havi és heti fizetéseinek önkéntes részfelajánlása címén 12.000 lejt fizetnek be a város pénztárába. Dr. Botiuc Elek polgármester köszönettel vette tudomásul a gyár igazgatóság, a tisztviselői kar és a munkásság nemese adományozását, amely ezentúl hónapról-hónapra április hó 1-ig ismétlődni fog.

— **Szenvedő nőknél a természetes „Ferenc József” keserűvíz** könnyű, erőlködés nélkül való belkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója írja, hogy a Ferenc József víz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Megmentették gazdájukat a haláltól a juhászok.** Brailából jelentik: Különös módon menekült meg a banditák kezéből Radu Negru községben Cursaru Nicolae gazdálkodó. Az elmúlt éjszaka ugyanis három bandita hatolt be a parasztagazda udvarába, ahonnan elhajították a 410 darab juhból álló nyáját. A kutyák ugatására Cursaru Nicolae felkelt és ment azt hitte, hogy a juhok talán maguk szabadultak ki az udvarból, utánuk sietett. Alig fél kilométernyire lehetett házából, amikor utolérte a nyáját, legnagyobb meglepetésére azonban az állatok mellett három ismeretlen férfit talált. Egyikük a gazdálkodóra velette magát és éles késével át akarta vágni Cursaru Nicolae torkát, mire azonban a paraszti kutyái a támadóra vetették magukat a rablókat kutyák is megfutamtották a gazdájukat védő kutyák.

Megbízható, jóízű, olcsó a Koprol csokoládés hashajtó.

— **Simon Ernő dr. előadása az antialkoholizmus táknál.** Az IOGT hétfőn este 9 órai kezdettel az Ipartestület épületében lévő klubhelyiségében tudományos előadást tart, amelynek előadója Simon Ernő dr., a kiváló urologus, aki érdekes témát fog fejtegetni.

biztosítási vállalatnak. Mindezekért magát az egyesületet teszi felelőssé, amelynek égisze alatt a kiházasítási csoport működött.

Az aradi járásbírósa holnap, pénteken tárgyalja az első ötven pert, összesen mintegy 700.000 lej értékben. Berov járásbíró elé kerülnek az érdekes keresetek, amelyeknek ügyében általában érdeklődéssel várják a csoport volt tagjai a döntést. Január 21-én újabb harminc pert vesznek tárgyalás alá, mintegy 150 ezer lej értékben. Hetenként összesen száz pert tárgyalnak le, úgy hogy négy hét alatt befejeződik a 380 kereset letárgyalását. Összesen körülbelül két milliót követelnek a kiházasítási csoport volt tagjai az egyesülettől.

Sikkasztásért és csalásért

elitelt volt aradi ügyvédi írnok

Az aradi büntető bíróság egyik ismert kliense állott ma ismét a törvényszék előtt. Török Géza többszörösen büntetett volt aradi ügyvédi írnokot vádolták ismét sikkasztással és csalással. A vád szerint, Török 2900 lejt vett fel Gábor István aradi ács-mestertől, azzal, hogy a pénzzel rendezi adó-tartozását. A pénzt azonban Gábor, nem fizetve, hanem elköltötte és Gábor, akik az adóhivatalt újból fizetésre szólított fel, végül is büntető feljelentést adott be Török Géza ellen.

A volt ügyvédi írnokot Brassóból hozták Aradra, ahol most ül le egy kétéves büntetését, hasonló ügyből kifolyólag. A mai tárgyaláson Török Géza tagadott mindent és kijelentette, hogy a pénzt befizette az adóhivatalt, azonban a bíróság a bizonyítékok alapján bűnösnek találta és hét havi börtönre ítélte. Török Géza ma visszavitték Brassóba és a kétéves büntetés kitöltése után Aradra hozzák, ahol megkezdni a hét hónap kitöltését.

— **Halálozás.** Özv. Fuchs Ignácné született Reichardt Fanny január 18-án 78 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 20-án, pénteken délután fél 3 órakor lesz az aradi izraelita temető halottsházából.

— **FŐTÁRGYALÁS A LÖBLÉ-GYÁR 980 MILLIÓ LEJES BÜNTETÉSE ÜGYÉBEN.** Emlekezetes, hogy a múlt évben 980 millió lej büntetést róttak ki a Löblé-féle nagyváradi szeszgyárra azért, mert a hatóság megállapítása szerint adózáiban gabonaszeszt termelt és Triton-cég ellen is, amelyben eljárást indítottak ki a tárgyalást a nagyváradi törvényszékben. Taranu Viktor aradi vezérfelügyelő tegnap hivatalos ügyben Nagyváradon járt és ott délelőtti arról értesült, hogy a tárgyalást e hó 28-ra halasztották, mert ezt az ügyet egyesítik a Löblé-gyár ellen folyamatban levő ügyvel, amelynek főtárgyalását e hó 28-án tartják meg, tehát egyszerre két szeszgyár-ügyben fog ülkezni a váradi törvényszék. Itt említjük meg, hogy Taranu vezérfelügyelő most járja be kerülete 10 vármegyéjét, amelyekben a házadó-kivetési és egyéb adminisztratív ügyeket ellenőrzi, de természetesen a pozíciójával járó más fontos hivatalos funkciókat is elvégzi. Pénteken Krassó- és Szörény-vármegyékben fog működni a kerületi vezérfelügyelő.

Frissít, üdit a Velosa pezsgő fenyőtablettával készült fűdő.

— **A rendőrség katonaiügyi osztályának felhívása.** Az aradi központi rendőrség katonaiügyi osztálya felhívja mindazon katonaköteles ifjakat, akiknek a legközelebbi sorozáson kell résztvenni és családfenntartás, vagy egyéb hasonló ok miatt felmentést kérnek, hogy ezírásu kérvényeiket minél sürgősebben adják be a rendőrség katonaiügyi osztályán.

— **Figyelmébe ajánljuk a Menza-bálon** megjelenő uraknak, hogy ha nem jelmezt vesznek fel, akkor smoking, vagy frakk viselése kötelező. Közli a bál rendezőse, hogy a Városi Kávéház felett, a bridge-szalon mellett, két szoba, mint öltöző rendelkezésre áll a bálon megjelenteknek. Jelmezt, vagy álarc nem kötelező.

Milliók kártérítési per a csődbejutott szemiaci bank ellen

Pascu Ferdinand volt aradmegyei bankigazgató milliók kártérítési perét tárgyalta ma az aradi törvényszék. Pascu a Semlacana bank igazgatója volt és amikor megvált a pénzügyi felelősségtől, pert indított a bank ellen amelytől az évi fizetés, nyugdíj és mellékjuttatások fejében, 1 millió 179 ezer lej követt. Elsőfokon a főszolgabíró, mint iparhatóság tárgyalta le az ügyet és 793 ezer lej ítelt meg a bankigazgatónak. A járásbíró, valamint az aradi törvényszék megerősítette az ítéletet. Időközben a bank csődbe ment és dr. Avramescu Vazul csődtömeggondnok az intézet hitelezői, dr. Ursutiu Avram pedig a részvényesek nevében felelt az ítélet ellen, azonban mindkét felelősséget visszautasították.

A bank nemrégiben újrafelvételi kérelmet nyújtott be az aradi törvényszékhez, amely mára tüzte ki a kérelem tárgyalását. A második szekció elé került az ügy, azonban a bíróság nem tárgyalta le a beadványt, hanem megállapította, hogy kereskedelmi ügyről van szó, amely a kereskedelmi bírósághoz tartozik. Elrendelte tehát, hogy a harmadik szekcióhoz, mint kereskedelmi törvényszékhez tegyék át a per aktáit és így a milliók kártérítési per most újra a törvényszék elé kerül.

**Aradot sok meglepetés várja
A MENZA ragyogó álarcos
bálya**
**Off az egyszer kirughat a
hámból**
**Kiveheti részét vigságból,
táncból**
**Ha szórakozni vágyik lelke,
teste**
**A Városiba jöjjön szombat
este.**

Közel egymillió lej jár Deutsch Aladár feljelentőjének

**Az aradi nagykereskedő sógorát egymillió
lejre büntették. — Taranu Viktor aradi
kerületi vezérfelügyelő érdekes megállapításai**

Az utóbbi időben sokat szerepelt Deutsch Aladár volt aradi textil-részletüzlettulajdonos 3 millió lej büntetését tudvalevőleg jóváhagyta a pénzügyminisztérium és az aproált jegyzőkönyvet most várják az aradi pénzügyigazgatóságnál, amely aztán behajtja a kirótt nagy bírságot. Ez ügyben ma beszélgettünk Taranu Viktor aradi kerületi vezérinspektorral, aki a következő érdekes kijelentéseket tette:

— Ez az ügy befejezettnek tekinthető, mert a kirótt bírság Deutsch Aladáron behajtható.

— Ki az ügy feljelentője? — kérdezte munkatársunk.

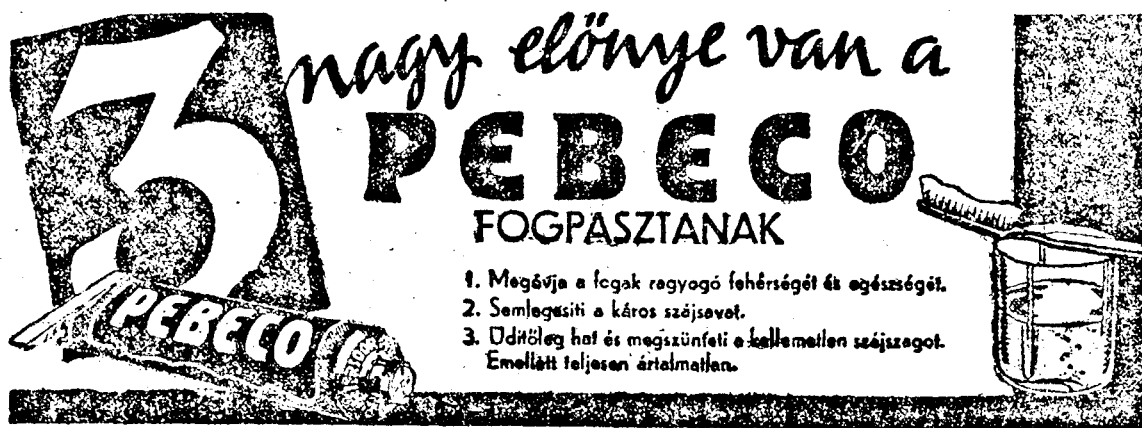
— Sajnálatomra, azt nem mondhatom meg. Ez hivatalos titok.

— Azt mondják, hogy az illető nem kap jutalmat a büntetési összegből — szoltunk.

— Ez tévedés. Az illetőnek a büntetés egyharmada, vagyis 990 ezer lej jár — válaszolta Taranu.

Ezután külön érdekesség gyanánt elmondta a rendkívül nagy munkát végző, kiváló szaktudású vezérfelügyelő, hogy hivatalos ügyek elintézése céljából szerdán és csütörtökön Nagyváradon járt, ahova most érkezett meg a Deutsch Aladár sógorának, Klein Izidor ottani nagykereskedőnek adóeltitkolási ügyében kivetett bírság miniszteri jóváhagyása.

— Deutsch Aladár tavaly elhunyt apjának Deutsch Józsefnek textil-részletüzletét

5 nagy előnye van a PEBECO FOGPASZTANAK

1. Megőrzi a fogak ragyogó fehérségét és egészségét.
2. Semlegesíti a káros szájseveket.
3. Oldja fel a fogak és szájüregi kalciumot, kalciummal gazdagítja.

Emellett teljesen ártalmatlan.

A farkascsordák szörnyű pusztításai a Regátban

**Szétéptek a farkasok egy családot — Egy juhászborzalmas
kalandja. — Számos ember megfagyott az abnormális hidegben**

Constantából jelentik: Az utóbbi napokban szinte abnormális hófúvások léptek fel ország-szerte és Románia egyes részein a hőmérséklet annyira a fagypontra alá süllyedt, hogy igen sok ember megfagyott az országban. Különösen a Regátban követelt sok áldozatot a hideg, hol az elmúlt napok folyamán mintegy 50—60 ember fagyott meg.

Ezek a nagy hidegek lekergetik a farkasokat a havasokból és nem egy esetben, mint arról néhánykor már beszámoltunk, falvakat, sőt városokat támadnak meg a vadállatok. De a legnagyobb veszélynek azok vannak kitéve, akik gyalog, vagy kocsin kénytelenek ezeken a vidékeken egyik faluból a másikba menni. Csak alig egy héttel ezelőtt történt, hogy az egyik kis ó-királyságbeli falu közelében a farkascsorda támadott meg egy családot és annak több tagját felfalták. Constantai jelentés szerint tegnap, a Comana község határában lévő erdőben egy juhásztornak izgalmas, valóságos regénybe illő farkas-kalandban volt része

és az illető csodával határos módon menekült meg egy 25 farkasból álló csordától.

Voinea Mihály, Caraomer községbeli juhásztor a Comana község határában elkerülő erdőben legelteti már huzamosabb ideje a reá bízott nyáját. Tegnap, a késő délutáni órákban váratlanul olyan nagy hóvihár tört ki, hogy Voinea jónak látta, ha juhait összereli és fedett helyre viszi. Mivel az állatok legelés közben állandóan messzebb kerültek attól a helytől, ahol a pásztor letelepedett, keresésükre indult. Vállára vette vadászfegyverét, azonkívül 30 töltényt, lóra ült és a nyáj után sietett. Közben beesteledett és amikor Voinea már bent járt az erdő sűrűjében, egyszerre fénylő állat-szemeket vett észre, mintegy 100 lépésnyi távolságban. A pásztor azt hitte, hogy rá tált nyájára és ezért nyugodtan haladt lovával tovább. Alig tett azonban ezután néhány lépést, amikor feltűnt neki, hogy lova nyugtalanodik és az állatnak a félelme állandóan nő. A következő pillanatban azután ráeszmélt a borzalmas valóságra. Meglehetősen kis távolságban előtte, nem juhnyája, hanem egy

körülbelül 25 tenevadból álló farkascsorda volt.

A szerencsétlen ember a vérfagyasztó idelemből még jóformán magához sem tért, amikor a vadállatok észrevették és idegtéltő üvöltéssel rohantak feléje. Voinea azonban csakhamar visszanyerte lélekjelenlétét, leugrott lováról és a már alig néhány lépésre lévő farkascsorda közé tüzelt. Két vadállat rögtön kimúlt, míg a többiek a váratlan támadástól megijedve, futásnak eredtek. Ezt a kedvező alkalmat a juhásztor rögtön kihasználta, felugrott lovára és vad vágatással igyekezett ki az erdőből. Amikor a farkasok látták, hogy a pásztor menekül, üldözöbe vették és csakhamar utól is érték. Voinea újra kénytelen volt védekező pozícióba helyezkedni és tüzelni kezdett a farkasok felé. Ismét egy hatalmas példány esett áldozatul, a kiéhezett vadak azonban most már nem futottak el a puskagolyó elől és egyre veszedelmesebb közelségbe tértek áldozatukhoz.

Voinea Mihály már-már feladott minden reményt magában, amikor váratlan esemény történt. Hirtelen fegyverlövés hangzott el az erdő egy másik részéből és ugyanekkor egy másik farkas terült el a földön. Alig egy-két perccel később a szorongatot helyzeben lévő ember három férfit látott feltűnni a csorda mögött. A lövések zajára ugyanis Marinescu erdőfelügyelő, aki a közelben lévő erdői lakban tartózkodott, rosszat sejtve, két másik társával együtt a zaj irányába sietett, ahová éppen az utolsó pillanatban érkeztek meg. Amikor Voinea Mihály a közelben tudta a segítséget, ismét elkezdett harcba kezdett a farkasokkal és

a fegyver agyával próbálta azokat távol-tartani magától.

Még mielőtt azonban a segítség közvetlenül hozzája érkezett volna, az egyik vadállat elkapta a pásztor jobb lábát és csak az éppen odaugró erdőfelügyelő mentette meg.

**DÉLUTÁN 5 ÓRÁTÓL MAJDNEM ÉJFÉLIG
visszhangzott a vidám kacagástól
a SELECT MOZGÓ a**

**Szegény leányt
nem szabad elvenni**

Zágon István vigjáték-bemutatóján, RENATE MÜLLER, HERMANN THIMIG, SZÓKE SZAKÁLL és FRITZ GRÜNBAUM-mal a főszerepekben.

Szenzációs pótműsor: A VARIETÉK VILÁG-HIRESSÉGE.

Hasonló jókedv fogja betölteni a CENTRAL-MOZGÓ nézőterét a mai előadásokon, a

**Ki veszi komolyan
a szerelmet? ..**

clmü zenés és énekes vigjátékláger bemutatóján. Főszerepekben: MAX HANSEN, JENNY JUGO és OTTO WALLBURG-gal.

Délután 3 órakor 10 lejes helyárrakkal: CISCO KID. Romantikus, spanyol tárgyú filmjáték a SELECT-mozgóban.

Kommunista nyomdát leplezték le Budapesten

Tizenkét agitátort letartóztattak.

Budapestről jelentik: A főkapitányság néhány napi nyomozás után az elmúlt éjszaka egy újabb szervezkedést leplezett le. Az utóbbi hetekben lázító röpiratokat osztogattak Budapest utcáin. A bevezetett vizsgálat eredményével járt, amennyiben a főkapitányság embereinek sikerült megállapítani, hogy a röpiratokat Kurinszky József 30 éves villanyszerelő segéd és öccsének, Kurinszky Károly hentessegédnek Baksay-uca 33. szám alatti lakásán készítették. Itt volt a titkos kommunista nyomda is. A detektívek rajtaütésszerűen az elmúlt éjszaka jelentek meg Kurinszkyéknál és ekkor kiderült, hogy egy úgynevezett országos egyetemes bizottság működött a Baksay-uccai lakásban. A házkutatás során rengeteg hünyelt lefoglaltak. Ugy a két fivért, mint a bizottság 11 tagját a főkapitányság letartóztatta.

Kiosztották Tokióban a Singer-varrógépgyár telepét

Tokióból jelentik: A Singer-varrógépgyár yokohamai telepét egy 500 főből álló japán csapat teljesen elpusztította, úgy hogy a kár 30.000 yent tesz ki. A japánok közül 130 embert sikerült letartóztatni. A tokiói amerikai nagykövetség interveniált Ohida japán külügyminiszternél az irányban, hogy a legerélyesebb vizsgálatot folytassa le a Singer-vállalat mérnyöl ellen s egyben kérte az amerikai személy- és vagyonbiztonság megvédését a jövőre nézve.

— **Lemondott fizetése tíz százalékaról Franciaország elnöke.** Párisból jelentik: A köztársasági elnök hozzájárult saját jövedelmének 10 százalékát valószínűleg csökkentéséhez.

— **Habsburg Ottó két hete Berlinben tartózkodik.** Berlinből jelentik: Kiderült, hogy Habsburg Ottó két hete Berlinben tartózkodik, ahol tanulmányait folytatja, miután le akarja tenni a nemzetközi jogi doktorátust. A londoni sajtó élénken foglalkozik Habsburg Ottó ex-trónörökös berlini tartózkodásával, azonban a dolgok háttérében politikumot gyanít.

— **Kitört a Krakatoa-vulkán.** Londonból jelentik: A Krakatoa tűzhányó már néhány nap óta állandóan háborog s ma kitört. Ezerháromszáz méter magas lángsugarakat bocsát ki torkából, félelmetesen szép látványt nyújtva.

— **Sztrájk egy budapesti harisnyagyárban.** Budapestről jelentik: Az Erzsébetfalvai Harisnyagyár Rt.-t munkásai, 33 százalékos fizetésszállítás miatt abbahagyták a munkát. Az igazgatóság kijelentette, hogy a harisnyák nagyarányú csökkenése miatt, kénytelenek voltak redukción alkalmazni.

— **Mágyor Dórát kiutasították Romániából.** Mágyor Dórát, az aradi magyar színtársulat drámai hősnőjét — mint ismeretes — hetekkel ezelőtt kiutasították az országból. Ugyanez a sors érte annak idején Ilá Bélyt is, a társulat primadonnáját, valamint Balázs István bonvivánt. A minisztérium visszavonta játszási engedélyüket és csak dr. Lázár Ágoston megyei prefektusnak sikerült kieszközölnie, hogy január 1-ig maradhassanak. Mágyor Dórának tehát már ismét lejárt a tartózkodási engedélye s azt nem tudta meghosszabbíttatni. A sziguranca most értesítette arról, hogy el kell hagynia az országot.

— **Tea-délután az Iparosotthonban.** A szezon legjobb sikerült mulatságai a tea-délutánok szoktak lenni, amikor a jókedv, kacagás uralkodik a bálteremben egészen a késő éjszakai órákig. Az idei bálí szezon első nagyszabású tea-délutánját a Nővédelmi Hivatal rendezte meg 29-én az Iparosotthon nagytermében, ahol nemcsak a táncos hódolat az ifjúság, hanem a résztvevők nemtánc kedvelő része a divatos bridge-játék élvezetének, szórakozásának szentelheti magát. A tea-délután külön szánásként a tombola lesz és a Nővédelmi Hivatal ezuttal is olyan ötletes tombolatárgyakkal brillíroz, hogy sokáig emlékeztetéssé fogják tenni a 29-i tea-délutánt, amelynek jövedelmét az egyesület szegényei javára fordítják.

— **Dr. Roth Marcell előadása a Magánalkalmazottak Egyesületében.** Nagy érdeklődés mellett tartotta meg nívós előadását dr. Roth Marcell egyetemi magántanár a „A tudományok keletkezése” címmel. A hallgatóság kitüntető figyelemmel kísérte az előadást és annak befejezte után melegen ünnepekte az előadót.

— **Inzultáltak egy magyar országgyűlési képviselőt.** Budapestről jelentik: Botrányos incidens színhelye volt ma délután az egyik köruti vendéglő. Stock Béla állatgyógyász orvos inzultálta Gaál Endre országgyűlési képviselőt, az Országos Gyógyyszerész Egyesület elnökét. Gaál Endre nyugodtan ebédel, amikor Stock Béla az étterembe lépett és Gaál asztalához érve, sértő szavakkal illette a képviselőt. A támadó hangot Gaál visszautasította, mire az állatgyógyász orvos öklével a képviselő felé sújtott. Gaál Endre félkarjával kivédte az ütést, amely így nem érte arcát, majd felállt az asztaltól és elhagyta az éttermet. A képviselő nyomában feljelentést tett inzultálója ellen.

— **Angliában kétézer halálos áldozata van az influenzának.** Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint a náthalázban elhaltak száma Angliában a múlt héten több mint kétezer volt. Sok halálosztos kénytelen volt a legközelebbi kikötőbe szökni, mert személyzete túlnyomórésze megbetegedett. Több helyen bezárták az iskolákat is.

— **Megmérgezte magát Schöpflin Aladár öccse.** Budapestről jelentik: Schöpflin Aladárnak, a kiváló írónak testvéröccse, Schöpflin Dezső postatanácsos, az elmúlt éjszaka folyamán gázzal mérgezte magát és reggelre már halott volt. Az öngyilkosság oka egyelőre ismeretlen.

— **Meghívó.** Arad-Ségai Róm. Kath. Templomépítő Bizottság folyó hó 21-én zártkörű Bálát rendez a harang megváltása alap javára, a dr. Posgai-ház helyiségében, Calea Aurel Vlaicu No. 168. Alle Lajos vendéglős.

Szemtől-szembe a Havasi Kürttel...

Mécs László nagysikerű előadó-
estje a Katholikus Kulturházban

— Hogyan él most a kiváló papköltő —

Mikszáth Kálmán költői hasonlata jutott eszünkbe csütörtök este, amikor Mécs László csodásan zengő-bongó hangja végigzenélt a Katholikus Kulturház dekoratív szépségeiben gazdag dísztermet és belejárta a lelkekbe az Isten-és Emberszeretet magasztosan szent érzését.

— Az író és költő olyan legyen, mint a Havasi Kürt: a völgyben lakók csak a hangját hallják a Havasi Kürtnek, de sohase szabad a hallgatói előtt megjelenie, mert akkor elveszítheti az iránta keltett illúziót, inia a nagy Mikszáth.

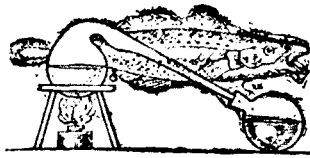
Mécs Lászlóval szemtől-szembe állva, eme hasonlatnak az ellenkezője valósul meg. Az Isten háta mögül előttünk terem egy 38 éves, magas, rokonszenves, leányos arcú, közvetlen modorú, kedves férfi, akinek dus szőke haja folyton ábrándosan kék szemébe akar hullani. A színekben pompázó folyosón, az izgalomtól lázas levegőben bájos fiatal rózsás leányarcok kíváncsi tekintete kutatja a testet öltött költészetet: a királyhalmeci parochiáról a poézis illatos szárnyán hozzánk repült tiszta lelket. Előttünk áll a fehér ruhás fiatal poeta, aki kérdéseinkre elmondja az életet, beszél a falusi magányban lepergő éveiről, őszhajú édesanyjáról, a verseiről, a szegényeiről.

— Hogyan képzei el a jövőjét? — Kérdeztük Mécs Lászlótól.

Mosoly rá a válasz. Aztán megköszöri a torkát, mert az uton lépcsőhurutot szerzett.

— Már 12 év óta pap vagyok — mondja. — Először az Ungvár melletti Nagykaposon működtem és 3 év óta Királyhalmecen, a kis falusi parochiában lakom édesanyjammal együtt. Állandóan több országba kapok meghívást, hogy verseimet előadjam. Tavaly 45 különböző városban szavaltam, a Budapesti Zeneakadémia nagytermében már tízszer léptem fel, mindenütt ugyanolyan érdeklődés közepette, mint Aradon. Nem is gondolok arra, hogy a csendes Királyhalmecről elköltözök, jól érzem ott magamat. Hetenkint négyszer hitánórát adok a szegény gyerekeknek. Szeretem a szegény embereket...

Ebben a percben feltűnt a fehér kis szobában dr. Wild Endre, aki aggódó tekintetét vetett a

Xeresi bor
vagy csukamájolaj?
Melyik a jobb ízű?

Ha Önnek, vagy gyermekeinek csukamájolajat kell szedni, ne felejtse el, hogy az

ELIXIR PANGADUINE,

a legfinomabb tokhal májkonvaleszcensz, izo-e-szörendű, a csukamájolaj minden hatásával rendelkezik és négyszer olyan erős

A nagy üveg ára Lei 190

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

— **Földközi tengeri utazás Egyiptomra** át a szépséges Kelet felé, a Hamburg-Amerika Linie „Oceana” nevű luxushajóján. Elsőrendű hajó, bámulatos pompája, modern berendezés, fejedelmi ellátás, elsőrendű, bőséges ellátás. A Hapag utazási vállalat felelhetetlenné teszi utasainak útjukat. Képes prospektusokat és felvilágosításokat készítséggel ad Hapag utazási világvállalat aradi fiókja, Künstler Utazási Iroda, Arad. Bul. Regina Mária 24.

— **Dr. Lakatos szanatóriuma.** Baden bei Wier, a téli idényben, dacára a teljes üzemnek, mérsékelt árakon ad teljes ellátást, betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényezők, — külön szívosztály dr. Singer Richard egyetemi m. tanár vezetése alatt, — elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi állanak rendelkezésre.

költőre, mintha mondani akarná neki:

— Elég lesz, mert nagyon berekedsz

A díszteremben lázas izgalom, zsufolt nézőtér. Theatre pariet... A színek tobzódó változata. Öreg és ifjakon a kíváncsiság pirja ég... A plüss függöny széltében és a kis asztal mellett helyet foglal — Schill József, nyugalmazott alispán, a katolikus társadalom egyik kimagasló egyénisége, aki a sajtó hivatásáról, világot hódító hatalmáról, nevelő hatásáról, irányító szerepéről, fény- és árnyoldalairól tartott határos és tartalmas felolvasást, amelyet a jelenvoltak percekig tapsokkal honoráltak.

Azután a pódiumra lépett Mécs László, a varázsos erejű, száradó lelki költő, és csodás dinamikai erejű előadóművész, aki valóságos előtűnk éli végig a saját költeményeit. Ez már nem is szavaltat, hanem a Természet fenséges zenéje... Benne van a hangjában az őserdők morajló zúgása, a vihar süvítő hangja, hullámok a patakok csobogása, a robogó vonatok zúgó zakatolása. Az Isten- és Emberszeretet szent apostola ő, aki valószínűleg nem is tudja, hogy mit ad nekünk, amikor önfeledten hallgatjuk. Megtelik a szív az Ember imádatával, mert egyszerre kivetí magából a lélek a mai élet sötét árnyait...

Szinte leirhatatlan hatással voltak: Az apák verse, A hordár, Alázat, Aranyos kicsikém, A mindenség balladája, Irgalom, A gyermek játszó akar, A szegény emberek, A bitang néz című versei. A közönség nem akarta elengedni az emelvényről. Előadásának második részében szocialistikus költeményeit adta elő.

A két rész közötti publikum zenei élvezetben is része volt az előkelő ruhákban. A filharmonikusok oktettje Mendelssohn remekművét adta elő, amelyet Tölössy Magda I. hegedű, dr. Ungár II. hegedű, Baranyai Lenke III. hegedű és Zalay IV. hegedű, Kell Rezső I. brácsa, Dudás II. brácsa, Shuk karmester I. cselló, Fiedler Klári II. cselló interpretáltak a legfinomabb felfogással és orchestrai hatással. A közönség a legteljesebb meglepődéssel ünnepekte a kiváló zenészeket.

B. L.

Éjszakai kaland

Furcsa vádak egy aradi vasutas ellen

Furcsa eset került ma az aradi törvényszék második szekciójára. Vádoltként Gergel Miklós vasutas állott a bíróság előtt: az a vádolva, hogy merényletet kísérelt meg Kiss Józsefné ellen. A fiatal asszony szerint, néhány hónappal ezelőtt kisgyermekével az aradi állomás harmadosztályú várótermében éjszakázott. A gyermek sírni kezdett, mire odalépett Gergel és felajánlotta Kissnének, hogy elviszi őket lakására, ahol nyugodtan töltethetik az éjszakát. Így is történt. Az éjszaka folyamán azután Gergel erőszakosan viselkedett a fiatalasszonnyal szemben, aki azonban ellenállott, mire a vasutas éjnek idején kidobta az anyát, gyermekével együtt iakásáról.

Ezt adta elő Kiss Józsefné feljelentésében, amelynek következtében Gergel ma a bíróság elé került. A vasutas tagadta a terhére rótt vádat és miután Kissné állítását sem tanuvalomással, sem más bizonyítékkal alátámasztani nem tudta, a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette a vasutast.

Alaptalan vádaskodások

a nagyváradi Katolikus Növédő Egyesület ellen

Nagyváradról jelentik: A nagyváradi rendőrség egyik tisztviselője megdöbbenést keltő hajszát kezdeményezett a nagyváradi Katolikus Növédő Egyesület ellen. Az altruisztai intézmény, hasonlóan az aradi Növédő Egyesülethez, cselédotthonot tart fenn, amelynek az a célja, hogy a faluról a városba került fiatal leányokra felügyel, hogy ezek a szegény teremtek ne zülljenek el s ne zuhanjanak sem szélsőséges agitációk, vagy a prostitúció karjaiba. A hatóságok mindenkör jó szemmel nézték, sőt támogatták is a jótékony célú intézményt, annál kinosabb feltűnést keltett most az a hajsz, amit a rendőrség egyik tisztviselője indított az egyesület vezetősege ellen. A nagyváradi társadalmi életben is vezető szerepet játszó elnöknőt, dr. Kassay Kálmánét több ízben idézték a rendőrségre, ahol délelőtti órákban várakoztatott, amíg a rendőrtiszt elé bocsátották. A rendőrtisztviselő azt akarja most bebizonyítani — alaptalan vádaskodások alapján — hogy a Növédő Egyesület napi tíz leírt ad otthont a leányoknak és azért, hogy állást szerez nekik, szabályszerű taksát kell fizetniük. Mindezekből annyi a valóság, hogy állásban levő cselédleányoktól, ha az otthonban akarnak aludni, az árv-nemű mosási és vasalási költsége címén 10 lejt fogadnak el és azok a családok, amelyekhez egy-egy leányt elhelyeznek, önként adnak különböző természetű adományokat az egyesület jótékony céljaira.

Pénzhamisítók felett ítélkezett az aradi törvényszék

Akik 20 lejesek gyártásával akartak segíteni a gazdasági bajokon

Dascal Dan, a nagypéli fogyasztási szövetkezet volt vezetője, néhány hónappal ezelőtt saját bőrén kezdte érezni, hogy pénzhiány uralkodik országsszerte. Miután a krízis őt is válságos helyzetbe kergette, elhatározta, hogy kisebb mérvű inflációval segít a bajon. Megbeszélte két közösgébeli lakatossal, hogy husz lejes ércpénzeket fognak gyártani. Mot György és Hack József beleegyeztek a tervbe és megkezdődött a serény munka, amely csakhamar eredményt is produkált. A hamis pénz elhelyezéséről könnyen gondoskodtak, egyszerűen beszállították a huszlejeseket a szövetkezet irodájába, ahol az ezerlejes csomagokba tíz-tíz darabot tettek. Véletlen folytán azonban kipattant ez a titkos infláció, Dascalnál házkutatást tartottak és találtak is nála harminc, nagyszerűen sikerült hamis huszlejest.

A bíróság mindháromukat bűnösnek találta s egyenkint hat havi börtönre, valamint 5000 lejt pénzbüntetésre ítélte őket.

Menekülnek a milliomosok Amerikából

Banditák fenyegető levelekkel árasztják el a gazdag családokat — „Mennyit ér önnek unokái élete?”

New-Yorkból jelentik: Az amerikai banditák egyre nagyobb energiával vetik magukat a milliomosok, vagy azok hozzátartozóinak elrablására. Ugyátszik, ezt tartják a mai krízises időben az egyetlen jövedelmező kereseti forrásnak. Edward M. Stotesbury, filadelfiai bankár például röviddel ezelőtt levelet kapott, amely a következőképpen hangzik:

„Mennyit ér önnek unokái élete? Mi 50.000 dollárra taksáljuk.”

Stotesbury nem válaszolt, műkincesit elszállította a városi múzeumba, pénzét értéktárgyait a bank safe-jába, ő maga pedig feleségével és unokáival hajóra szállt és sürgősen Európába utazott.

Jelenleg Párisban pihenik ki az ijedtségüket.

Mrs. William Boyce Thompson, a dúsgazdag Drexelnék, Morgan üzlettársának anyósa is fenyegető levelet kapott, hogy el fogják rabolni.

Az öreg hölgy azonnal Párisba utazott és egészen a hajó fedélzetéig három detektívvel kísértette magát.

Mrs. Thompson tavalay már egyszer elakarták hurcolni. Amikor egy este a Metropolitan Operából tért haza, banditák támadták meg az autóját és Thompsonné csak nagy ügyvel-bajjal tudott elmenekülni, mert szerencséjére éppen detektívek álltak a közelben, akik rálőttek a banditákra.

Mr. Kelley konzervgyárost

tavalay rabolták el és csak nagy váltságdíj ellenében engedték szabadon.

Most a feleségét hívták föl telefonon és egy ismeretlen hang a következőket közölte vele:

— Ön következik.

Kelleyné nem vette komolyan a figyelmeztetést és

pár nap múlva csakugyan eltűnt.

Henry Symes Lehr new-yorki palotájában pokolgépet találtak és mellette egy cédulát:

— Ha továbbra is külföldi alkalmazásban, a következő töltés erősebb lesz.

Lehrék is ijedten menekültek Párisba a fenyegetés elől. Ha így megy tovább, nemso-kára nem marad gazdag ember Amerikában.

SPORT KÖZLÖNY

Arad egyik reprezentatív egyesülete az AMTE külföldi trénerert hozat

Az AMTE nem volt, hanem lesz! — A jelölőlista szenzációt — Vasárnap lesz a piros-feketék tisztújító közgyűlése

A téli szezon eseménytelenségét megélé-kitette az a szenzációszámú híre, ami az AMTE ezidei tisztújító közgyűlésének kandidáló bizottsági jelöléséről szivárgott ki. Aradon már szélteben-hosszában erről beszélnek. A vasárnapi közgyűlést előkészítő bizottság valóban elkészítette a jelölő-listáját és ez a lista sok kellemes meglepetést tartogat az AMTE hívei számára. Aradnak kétségen kívül legizmosabb egyesülete az AMTE, amely mögött a futball fanatikus híveiből rekrutálódott hatalmas, ezrekre rugó tömeg áll és amely komoly tömegeket mozgat meg. Az aradi munkásegylet az idei őszi évad elején megtorpan, de később magára talált és egymásután érte el imponáló győzelmét. Azok, akik ennek kulisszatitkait kutatták és kíváncsiak voltak, hogy mi lehet az oka az időnkénti megtorpanásnak, ismét megállapították azt a nyilatkozatot, hogy a játékosok nem élnek megfelelő életkörülmények között és így az egyébként kiváló tudású futballistáktól nem is lehet százszázalékos teljesítményt kívánni. Ehhez még hozzájárult az is, hogy az AMTE-nak anyagi ereje nem engedhet meg a tréner tartást, pedig ez elengedhetetlen kelléke egy klub nagygyátételének.

A közgyűlés előtt az AMTE választmánya kiküldötte a jelölő-bizottságot és ez a bizottság rendkívüli figyelemmel végezte a munkáját. A régi kipróbált vezetőséget felfrissítette, de ennél az akciónál szigorúan figyelembe vette a jelöltek sportszerető voltát. Fontos körülmény volt, hogy AMTE érzelmeik és feltétlen reprezentatív egyének legyenek. Alkalmunk volt betekinteni a jelölő-listába és abból megállapíthattuk, hogy a kandidáló-bizottság szinte hibátlanul oldotta meg a feladatát, mert ha ez a vezetőség veszi kezébe az ügyek intézését, máris biztos, hogy az AMTE patinás neve olyan fényben fog ragyogni, mint talán még soha. Ez a vezetőség hivatva lesz arra, hogy Arad munkás klubját az ország többi klasziscsapatainak sorába vezesse. Ennek a vezetőségnek módjában áll külföldi edzőt tartani és a játékosokat egy táborba tartani, hogy így az együttérzés által is növeljék a harci kedvet. A vezetőség összetétele a kellő súlyt és méltóságot kölcsönzi magának az egyesületnek is,

de igaz az is, hogy azok, akiket az a meg-tiszteltetés ért, hogy ennél a nagyhírű és nagy-multa klubnál funkciót vállalhatnak, büszkék lehetnek erre.

Az AMTE rendes évi közgyűlése vasárnap délután három órakor lesz a városháza nagy-teremben és bizonyos, hogy a munkás-klub hívei az egyesület jobb és szebb jövője reményében tanubizonyoságot fognak tenni a piros-fekete színhez való ragaszkodáshoz, hogy jel-mondattá válljon ez a hat rövid szó: Az AMTE nem volt, hanem lesz! (re.)

Kisorsolták a ligabajnokságokat

A Nyugati Liga legutóbbi ülésén foglalkozott a ligabajnokságok kérdésével. A liga a bajnoki mérkőzéseket csak júniusra sorsolta ki és ezzel kapcsolatban úgy intézkedett, hogy a temesvári első osztályu bajnoki mérkőzéseket május 28-ig be kell fejezni.

A ligabajnoki mérkőzések sorrendje a következő:

Első forduló: Resicai bajnok—Temesvári bajnok Resicán. Zsilvölgyi bajnok—Craiovai bajnok Zsilvölgyében.

Második forduló: Lugosi bajnok—Temesvár—Resica győztese Lugoson. Aradi bajnok—Zsilvölgy—Craiova győztese Lugoson.

Harmadik forduló: A második forduló győztesei Temesvározt.

O A Juventus hajlandó Zürichben megmérkőzni a Viennával. Megírtuk, hogy a Vienna a zürichi „Sport”-ban kihívást intézett az olasz bajnokcsapathoz egy Svájcban tartandó mérkőzésre. A Juventus most értesítette a bécsiakat, hogy a kihívást elfogadja és hajlandó Zürichben játszani.

O Vasárnap tartják a magyar sibajnokságokat. A Magyar Sisövetség Sportbizottsága a múlt vasárnap tartott nemzeti bajnoki siversenyt megsemmisítette. A sportbizottság határozata szerint a MAC január 22-én rendezi meg Dobogókön ismét a 18 kilométeres futó- és az ötös csapatversenyt a magyar bajnokságért. De ez az időpont is csak feltételes, mert ha e héten megfelelő hó lesz a Mátrában, úgy január 22-én elsősorban a bajnoki siugróversenyt rendezik meg a mátraházi ugrósáncan.

Tulbuzgó váltóór inszenizálta a radnai vasúti „merényletet“

A radnai csendőrség szenzációs megállapítása — A váltóór tagad

Lippáról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Beszámoltunk arról a nagy megrökönyödést keltett merénylettervről, amit ismeretlen tettesek az Aradról Bucurestibe induló és a radnai állomáson átrobbogó éjszakai vonat ellen előkészítettek a radnai állomás váltóbejárójánál. Az elmúlt éjszaka folyamán — mint ismeretes — a váltóbejárónál köveket helyeztek el a sínre, hogy az átrobbogó vonatot kiskiklassák.

A merénylettervet idejében sikerült leleplezni és így a katasztrófa nem következett be.

Az elmúlt éjszaka tervezett merénylet tulajdonképpen már a negyedik volt, amelyet a radnai állomás bejárójánál sikerült idejében megállítani. A csendőrség a legnagyobb csendben, de teljes apparátussal vezette be a nyomozást a rejtélyes merényletek ügyében. Eleinte bűnös szándékot, vagy beteges hajlamu emberek kísérletezését látták az éjszakai merényletek mögött, azonban a legutóbbi merényletkísérlet más irányba terelte a nyomozást.

A radnai csendőrség által bevezetett erélyes vizsgálat következménye az a megállapítás, hogy ámbár tényleg négy esetben találtak köveket az Arad felőli bajáratú váltón elhelyezve.

feltűnő körülmény az, hogy mind a négy esetben Groza Ioan váltóór találta meg a váltókra elhelyezett köveket és személyesen jelentette a forgalmi irodában a merényletkísérletet. Az eset sohasem ismétlődött meg akkor, amikor más váltóór volt szolgálatban.

A radnai csendőrség vezetői legutóbb három éjszakán keresztül figyelték a bejáratú váltót, az eset azonban nem ismétlődött meg. Megmaradt tehát az egyedüli feltevés, hogy itt

csak Groza Ioan váltóór tulbuzgóságával álltak szemben

és a köveknek a pályatesten, illetve a váltókra történő elhelyezése nem bűnös, vagy beteges hajlamu emberek műve.

A váltóór tulbuzgósága érthető, ha arra gondolunk, hogy előléptetését akarta kivívni az inszenizált „merénylettel“. Ugyanis

a váltókra elhelyezett, vagy azok közé beillesztett kövek megakadályozzák az automatikusan működő váltók működését s az átváltás meg nem történte arányaiban beláthatatlan katasztrófát idézhet elő azáltal, hogy a vonat más sínparra fut.

A mentőangyal szerepét játszó váltóór tehát logikusan fűzte össze a történések láncszemeit, ámbár mindezt

nem akarja elismerni s ragaszkodik azon állításához, hogy a kövek elhelyezésében semmi része nincs,

kivéve, hogy felfedezte és sikerült megakadályoznia a merényletet. Az ügyben a radnai csendőrség tovább folytatja az erélyes nyomozást. (K.)

Fantasztikus terv Jugoszlávia és Bulgária egyesítéséről

Súlyos botrány a szófiai jugoszláv követség körül — Gyilkosságra buzdított a követség két titkára

Szófiából jelentik: Hatalmas szenzációt keltett Szófiában az a leleplezés, amelyet egy Petroff István nevű macedon hozott nyilvánosságra: aki közléseivel súlyosan kompromittálta a szófiai jugoszláv követség két magasrangú tisztviselőjét. Petroff elmondotta, hogy már huzamosabb ideje összeköttetésben állott a követséggel és annak két főtisztviselőjétől, Secherovici és Cojici titkároktól több ízben kapott pénzt azért, hogy a kültendili macedonok körében kémkedjen. Petroff István elmondotta még, hogy az elmúlt év december 15-ikén

azt a megbízást kapta a követségtől, hogy gyilkolja meg Peco Rozen képviselőt, aki tudvalevőleg a legnagyobb ellenzője annak, hogy Bulgáriát Jugoszláviához csatolják. Ezzel a gyilkossággal a jugoszláv politikusoknak az volt a céljuk, hogy a bolgár közvéleményt

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Negyvennégy és fél millió lej állami adót vetnek ki ez év első negyedére Aradon és a megyében

Serényen folyik az előírás. — Négysszázezer lej kiutalás érkezett ma a helyőrség számára

Serényen folyik a munka az aradi pénzügyigazgatóság hivatali szobáiban, amelyekben már napokkal ezelőtt megkezdtek az 1933-ik évi első évnegyedre eső adók előírását. Mint ismeretes, az állami költségvetési év ezután mindig április 1-én kezdődik és ezért a folyó évben a múlt évi adó negyedrészt — kivétési eljárás nélkül — előírják, hogy az adófizetés folytonossága ne szűnjön meg.

Mivel a múlt évben 177 millió lejt vetettek ki Aradon és a vármegyében, tehát most ennek negyedrészt, azaz 44 millió 400 ezer lejt adót írnak elő az 1933. év első évnegyedére.

Mint az Aradi Közlöny már közölte, a kivetett 177 millió lej adóból 133 millió lej folyt be, ami 82 százaléknak felel meg, tehát a pénzügyi adminisztráció nagy teljesítményt produkált, mikor a súlyos gazdasági viszonyok közepette is 82 százalékat sikerült behajtania az előírástól adónak.

A mai napon a pénzügyminisztériumból csupán két említésre méltó kiutalás érkezett az aradi helyőrség számára. A két tételből álló

kiutalás összege 400 ezer lej, ami a helyőrség anyagi szükségleteinek kifizetésére szolgál.

A pénzügyigazgatóság a napokban felterjesztette a személyi kiadásokról szóló egy hónapi kimutatást, amelynek végössze 12 millió 400 ezer lej. Madgearu pénzügyminiszter rendelete alapján ebből az összegből a pénzügyminisztériumból most levonják a leszállítási összeget, a hadsereg és az igazságszolgáltatás tagjai fizetésének kivételével. Itt említjük meg, hogy az aradi pénzügyigazgatóságnál nyert információk szerint Arad a második kategóriájú városok közé tartozik és ezért nem tíz, hanem 12 és fél százalékos lesz a fizetésleszállítás. A pénzügyminiszter ismeretes kijelentése szerint ez csak három hónapra szól és azután ismét a normális fizetéseket kapják a hivatalnokok.

Egyébként az adófizetők átérzik a fontosságát annak, hogy az államnak szüksége van a folyó bevételekre és ezért most is igyekezzenek adófizetési kötelezettségüknek eleget tenni. Ezekben a napokban is csaknem olyan mértékben fizetik az adókat, mint 1932-ben.

Mintát vettek a kőolajtermékekből az összes aradi üzletekben

Leirat érkezett a monopol vezérigazgatóságtól

Rendszerint két évenként felülvizsgálják a petroléum-termékeket azért, hogy megállapítsák: milyen sűrűségűek kerülnek forgalomba és vajon az adót a sűrűségnek megfelelő módon fizetik-e a termelők s az eladók. Bucurestiből a napokban leirat érkezett az ország összes monopolhivatalaihoz, amelyeket arra utasítottak, hogy minden petroléum- és benzín-kereskedésben vegyenek mintát, amelyre az illetékes speciális állami laboratóriumokhoz küldenek. Ezek fogják megállapítani, hogy az áruk megfelelnek-e a vonatkozó rendeletnek és olyan adót fizettek-e azok után, amilyent a törvény előír. A vegyvizsgáló befejezésekor küldi el jelentését az aradi monopol-hivatal a bucaresti-i vezérigazgatóságnak.

Négy és egynegyed milliárd lej értékű építkezés történt 1932-ben

Bucurestiben volt az építkezések fele

Bucurestiből jelentik: Az egyenesadó-törvény, illetve az új házak adómentességét módosító törvényjavaslattal kapcsolatosan a Lupta mai számában érdekes statisztikát közöl. Eszerint az elmúlt évben négy milliárd 265 millió 644 ezer lej értékű építkezés történt az országban. Ebből a régi királyságra 3044 millió jut, vagyis 71 százalék, Erdélyre 997 millió, azaz 23.4 százalék, Besszarabiára 89 millió (2.2 százalék) és Bukovinára 132 millió (3.3 százalék). Bucurestiben magában 2316 millió lej értékben építkeztek a múlt évben, ami az ország összes építkezéseinek 54 százalékát teszi ki.

A vasuton és postán küldött használt ruhanemű vám alá esik

Az aradi vámhivatal körrendeletet kapott a kereskedelemügyi minisztériumtól, amelyben a használt ruhaneműek elvámolására vonatkozólag történik intézkedés. A rendelet szerint 1933. január elsejétől mindazon csomagok, amelyek vasuton vagy postán érkeznek külföldről a vámhivatalokhoz, rendes behozatali illetéknek vetendők alá. Ezen behozatali taxa alól csakis azok a használt ruhaneműek mentesülnek, amelyeket személyesen hoznak be az országba.

— Készülnek a munkakamarai választásokra.

A munkaügyi minisztériumból a mai napon a munkakamarák választói listára vonatkozólag rendelet érkezett az aradi munkaügyi vezérfelügyelőségre. A minisztérium rendelete értelmében az összes szindikátusok (Iparszövetkezet, Botegségélyező pénztár, stb.) január 25-ig bezárólag kötelesek választóik névjegyzékét az aradi munkaügyi vezérfelügyelőséghez eljuttatni. A jegyzékben pontosan fel kell tüntetni a választó nevét, foglalkozását, születési helyét és idejét, továbbá lakhelyét. Ez a rendelkezés Aradmegyén kívüli Bihar- és Hunyadmegyékre is vonatkozik, amelyek szintén az aradi kerület hatáskörébe tartoznak.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
felel.

Adományok a munkanélkülieknek

A munkanélkülieket segélyező központi iroda köszönettel nyugtázza a mai napig beérkezett és alább felsorolt adományokat: Báró Andorján Lajos 50.000, Lengyel Lőrinc 1000, Törvényszék bírói és tisztviselői kara 521, a városi tisztiorvosok kara 1154, a Ghiba Birta leányiskola tanárai 1000, Szabó Albert-cég 1000, a női Fejőkereskedelmi iskola tanárai 1660, Kerpel Izidor-cég 1104, Hegyaljai villamos személyzete 1883, Polgári Jótékony Egyesület Temetkezési Csoportja 1000, Färber Lajos-cég 2000, dr. Kabdebó István 200, CFR személyzet 1250, Banca Romaneasca 1000, Egyesült székizgyárok 500, Bogdy Árpád 100, Pátia fatermelő-cég 7820, Textilgyár 660, Madár János 1000, a Törvényszék szűnidei kara 521, Birkenhauer Péter 100, Schwartz Vilmos 600, Gróf, Nemes és Schwarz 600, a Villanygyár igazgatósága 8496, Matyók Testvérek 214, Klein Sándor 250, Domán Sándor 526, Apponyi Testvérek 500, Buzi János 150, Lustig és Berger 200, Strasser Ignác 300, Hegedüs Gyula 200, „Chic” cég 200, Kötszövőgyár 2610, Keresk, és Iparkamara tisztviselői 1350, Földes Soma 500, Dublea Livius igazgató 500, Czimmermann Lajos 88, Pátia fatermelő 2000, Steinfeld és Herskovits 150, Polichrom-cég 784, Schönberger és Grünstein 2356, Szénási János 350, Burza Testvérek 5000, Meisl és Adler 150, Szentgyörgyi-cég 1000, Vojtek és Weiss 1000, Burza-cég alkalmazottai 310, Phönix biztosító 500, Grünberger és Társa 100 lej, özv. Grosz Józsefné 1 vagon tűzifa, Aufricht Miksa 600 kilogramm fa, Stein Zsigmond és Tsa 500 kg. fa, Oravecz és Holländer 300 kg. fa, Astra-gyár 12.000 lej. — Itt említjük meg, hogy a Prefectura és Primaria tisztviselői lemondtak fizetésük 1 százalékáról a munkanélküliek javára.

Dr Fuchs Albert és Fuchs Soma,

ugy a maguk, mint családjuk nevében mélyszéges fájdalommal jelentik, hogy fejlethetetlen édesanyjuk

özv. Fuchs Ignácné szül. Reichardt Fanny

rovinei lakós, f. hó 18-án 73 éves korában Aradon elhunyt.

Drága halottunkat pénteken, f. hó 20-án délután félhárom órakor temetjük az aradi izr. temető halottasházából. 291

Legyen áldott az emléke!

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, JANUÁR 20.

Bucuresti. 13: Gramofon. 14: Gramofon. 18: Rádiózenekar. 19.25: Rádiózenekar. 20.40: Gramofon. 21: Szimfonikus hangverseny. 22.15: A filharmonikusok hangversenye. — Budapest I. 10.15: Az Állásalan Zenészek Szimfonikus Zenekarának hangversenye. 1. Déli harangszó. 1.05: Kristály gramofonhangverseny. 4.30: A rádió diákfelőrája. 5: „Kenti pázsitok, sportpályák és repülőterek fűvesítése”. 6: Megyeri Gyula jazz-zenekarának hangversenye a Dunapalota-szállóból. 6.45: „A kereskedői hivatás”. 7.15: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye. 8: Munkásfélóra. 8.30: Az operaházi énekkar hangversenye. 9.20: „Egy élet”. Novella. Irta és felolvassa Voimovich Géza. 9.50: Rózsavölgyi gramofonhangverseny. Majd: Pogány Dezső jazz-zenekarának és győri Vörös Misi cigányzenekarának hangversenye az Emek-kávéházból. Vig Miklós énekszámaival. 11.40: A Magyar Cserkész Szövetség angol nyelvű előadása. — Bécs. 12.30: Adler-zenekar. 13.40: Bohnen Mihály-gramofonlemez. 14.10: Gramofon. 16.55: Ifjúsági óra. Liszt-művek. 17.50: Hangverseny. 21.15: A szimfonikusok. 23.10: Tangózenekar. — Belgrad. 12: Rádiózenekar. 13.05: Gramofon. 13.35: Gramofon. 16: Gramofon. 17: Harmonika. 17.30: Népdalok. 18: Gramofon. 20: Gramofon. 21: Stojanovics Petár művei. 23: Cigányzene. — Berlin. 17.30: Szórakoztató zene. 18.40: Énekóra gyermekeknek. 22.15: Filharmoniai hangverseny. Schnabel Arthur Beethoven-műveket játszik. Utána: Béky Pál és zenekarának tánczenéje. — Hamburg. 21: Kálmán Imre: Ördöglovas című háromfelvonásos operettje. — Lipcse. 7.35: Reggeli hangverseny. 13: Szórakoztató zene. 17.30: Szórakoztató zene. 20.30: Kiss Ferenc hangversenye. 23.30: Szórakoztató zene. — Milano. 20: Rádiózenekar. 20.30: Gramofon. Trieste, kávéházi zene. 22: Szimfonikus hangverseny. — Mor. Ostrava. 11: Gramofon. 13.30: Rádiózenekar. 20.20: Hangverseny. Matinuzzi: Siciliani szvit. Smetana: Lakodalmi jelenetek. — Riga. 19.30: Weber: A bűvös vadász című operája. — Varsó. 18: Zenekari hangverseny. 21.15: Filharmonia hangverseny. 19: Könnyű zene. Utána: Táncczene.

SZOMBAT, JANUÁR 21.

Bucuresti. 13: Gramofon. 14: Gramofon. 18: Sibiceanu-zenekar. Könnyű és román zene. 20.40: Gramofon. 21: Rádiózenekar. 21.55: Balalajka. 22.25: Dinicu-zenekar. Könnyű és román zene. —

„OLLA”
GUM..?

„OLLA”
prophylaktikus készítmény, végülleg mikroszkopilag ellenőrizve a lehető legnagyobb garanciát nyújtja.
Ügyeljen az „OLLA” névre!

Budapest I. 10.15: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 1: Déli harangszó. 1.05: A rádió házkvintettjének hangversenye. „Olasz szerzők”. 5: A „Rádió Élet” gyermekjátékszórója. 6: Szórakoztató zene. 7.15: Rádióamatőr-posta. 7.45: Kuruc dalok. Előadja Pusztay Sándor és Bura Sándor cigányzenekara. 8.25: Az Operaház előadásának közvetítése. „Lakmé”. Dalmű 3 felvonásban. Zenéjét szerezte Delibes. Majd: debreceni Kiss Lajos és cigányzenekarának hangversenye a Pátia-kávéházból. Herczegh Béla énekszámaival. 12.15: A Pátia jazz-zenekar hangversenye. Budapest II. 7.15: Pathé és Rádus gramofonhangverseny. — Bécs. 12.30: Geiger-zenekar. 14.45: Roswaenge Helge-gramofonlemez. 16.45: Mandolinzenekar. 17.35: Romániáról gramofonon. 18.05: Rómisch-zenekar. 20.25: Bárzene. 23.45: Berlin. — Belgrad. 12: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 13.35: Rádiózenekar. 16: Kívánság-hangverseny. Gramofon. 17: Népdalok. 17.30: Gramofon. 20: Gramofon. 21: Rádiózenekar. 22.30: Gramofon. 23.30: Cigányzene. — Berlin. 17.15: Fuvós zene. 18.10: Fuvós zene folytatása. 19.30: Franck Cézár: A-dúr szonáta hegedűre és zongorára. 21: Fall Leó: A szép Risetta című 3 felvonásos operettje. Majd: Táncczene. Utána: A jótékonyági akció előadása az állami Operaházból. — Kassa. 12: Gramofon. 13.30: Rádiózenekar. Szlovák szerzők. 18.40: Falusi zene. — Lipcse. 7.35: Reggeli hangverseny. 13: Gramofon. 17.30: Szórakoztató zene. 21: Tarka est. Utána: Táncczene. — Mor. Ostrava. 11: Falusi zene. 19: Gramofon. 19.25: Munkanélküli zenészek hangversenye. 23.15: Könnyű zene. — Pozsony. 17.10: Rádiózenekar háromnegyedes ítemben. 21: Weis: Az ellenőr című operettje. 23.15: Cigányzene Trencsénből. — Prága. 12: Gramofon. 13.10: Gramofon. 14.40: Gramofon. 18.50: Gramofon. — Róma. 18.30: Zenekari hangverseny. 22: Szimfonia. Varsó. 18: Gramofon. 19: Könnyű zene. 21: Rádiózenekar. 23: Chopin műveiből. Utána: Táncczene.

Az ERDELYI ÉLET minden száma szenzációs tartalommal jelenik meg.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

HÖLGYEK FIGYELMEBE!

Ha súlyt helyez arcának szépségére és ápolására — keresse föl

PILISINE kozmetikai szalonját

Piata Avram Iancu (v. Szabadságtér) 16. Mindennemű szépség hibák és arc szépségek szakszerű kezelése — Bőli kikészítések — Modern, Hygienikus és a legolcsóbb.

HÁZASSÁG.

KERESZTÉNY férfi megköszöni, hozzámenny, üzletbe. Vallás nem fontos. Leveleket az Aradi Közlöny kiadójába „Jövő” jellegre kérek.

ALKALMAZÁS.

JOBBI fiatal nő ajánlkozik mint házasasszony támasza. Vidékre is elmegy. Cím: „Szolid” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 285

LAKÁS.

EGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

EGYSZOBAS, konyhás lakás tőtőren kiadó. Cím az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

Kiadó

jól bevezetett olasz-üzlethelyiség, ugyanott évek óta bevezetett tejcsarnok. Érdeklődni: Stern Lipót háztulajdonosnál, Strada Matei Corvin (v. Hunyadi-ucca) 1. szám. 284

VÉTEL ÉS ELADÁS.

200-AS KÉLTETŐGÉP műanyával, Leghorn, Rhode Island tojás eladók. Bérkeltetést vállalunk. Str. Oltuz 193. 292

HÁLÓSZOBÁK sürgősen keressünk megvételre, Comis'o, biz. üzlet, Bulv. Reg. Maria 13., Dácia kávéház mellett.

PERZSA ÉS EGYÉB BUNDAK. győnyű uri szoba. perzsaszőnyeg, festmények, különböző szobaberendezések, ékszer, disztárgyak, faragott garnitúra, 6 os ezüst evőeszköz, antik óra, zongorák, W. Protos poraszívógép, hegedűk, függönyök, asztalok, székek, fotelok, fali tálak, ezüsttárgyak, scheslon, szekrények stb. eladók. SALGONE bizományi üzlete Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.) 1000

Pasteurizált Tea-Vaj Aradi Tejcsarnok

UJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos Aron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., ház mesternél.

ELADO telepes rádió, márvány oszlop, nagy üst, összecsuksukható asztal, női ruhák, kabátok, cipők, fehérnemű, esztélyi ruha és cipő stb. — Megtekinthető: d. u. 2-4 lg. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3541

KESZPÉNZERT VESZÉK hálóberendezéseket, fotelokat, scheslonokat, szőnyegeket, fogaranyat, ezüsttárgyakat, antik órákat, szőnyegeket. — KERESÉK megbízim részére márkás festményt, antik foteloka, márkás porcellánokat, ebédiprzsaszőnyegeket, összekötő szőnyegstb. SALGONE bizományi üzlete, Str. Horia 1, (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételeben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

HÁLÓSZOBÁK sürgősen és nagyon olcsón eladók. Világos teli háló 9800, topolya betétes 3800, fél háló 2700. Ebédli. 4900 lejtől, íróasztal 68, bőrgarnitúra 2000, varrógépek 1500 lejtől, konyhaberendezés 850, lőszórmatracok 3 drb. 850 lej. — kasszák 0, 1, 2. — KERESÜNK megvételre aranyat, ezüstöt, szőnyeg, Révai Lexikont, zálogcédulákat. — A velünk összeköttetésben álló temesvári zálogház 24 százalék mellett folyóit kölcsönöket arany és ezüstre sőnyegekre. COMISIO biz. üzlet Arad, Bul. Regina Maria 18., Dácia kávéház mellett.

Keresek megvételre rövid kereszthúros

zongorát, ebédli és kisebb perzsaszőnyegeket. HOLCZER LAJOS, Oradea, Strada H Maria No. 9. — Értesítésre azonnal u. azok. 189

Egy jó állapotban levő használt 4 kerékű

kézi kocsi megvételre kerestetik.

Címek az Aradi Közlöny kiadójába adandók le.

ÜZLETEK.

EGY JOFORGALMU fűszéüzlet azonnalra átad. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

INGATLAN.

Magasföldszintes uriház

Schone oszatozás, vízvezeték uccábar teljesen alapincézett 5 parkettás szoba. fűrdőszobával, 400.000 lejtől ead. 293 Kizárólagos megbízott: Petrán, Arad, Piata Avram Iancu 16. (Szabadságtér).

Hirdessen az Aradi Közlönyben!